

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

S.S.S.

Årsskrift 1949

Else Bo

S. S. S.

Årsskrift 1949

17

S. S. S.

Årsskrift 1949

UDGIVET AF
SILKEBORG SEMINARIUMS SAMFUND

REDIGERET AF
SIGURD SKYUM

SILKEBORG
EMIL STECHERS BOGTRYKKERI
1949

HOLGER TERKELSEN

* 29. november 1896 — † 29. oktober 1949

Wyttaarsnat

(1949)

Dødsfrygt? --

Hvorfor dog det?

Hænger du ved Livet,

saa maa jeg le --

le, saa alle kloge Taaber

tænker, at min Latters Taarer

kun er lutter Glæde.

— Men ved du ej,

at Latter kan være Graad?

Man ler,

det ser enhver.

Forbandet ogsaa:

Jeg lo!

Havde jeg dog bare

kunnet græde, græde.

Dødsfrygt!

Ak, nu maa jeg haanle.

Aldrig i Livet! —

Saa længe vor pragtfulde Klode

regeres af Nid og Had,

da vilde jeg kun være glad,

om Manden med Leen

i et uventet Tag

lod mit sidste Goddag

forvandles en Kvæld

til et dunkelt Farvel.

— Dødsfrygt!
Jeg tror, du vil!
Dødsglæde er jo ogsaa til.
— Dog holdt!
Jeg elendige Stymper!
Om end Jorden sig krymper
i Afmagt og Blod,
saa er der jo een,
som er alt for god
til at sejle med mig
paa mit slingrende Skib.
Hun gi'r mig Mod
— og hun gør mig angst
for, at Døden skal kaste sig
over mit Liv
og knække det brat som et
unyttigt Siv . . . .
eller snige sig ind
og lægge sin Kulde
over Sjæl og Sind.

Saa skælver jeg mat,
og paa een eneste Nat
staar det lysende klart:
Aah, kunde jeg leve,
og leve hver Dag
med en Tak til min Gud
og lidt Lys til min Næste,
da skulde du aldrig mere se
hin sindssvage Haanlatter,
som kun en Daare kan le.

Holger Terkelsen.

Holger Terkelsen

Der findes Mennesker, hvis Levevej synes at have ligget klar for dem helt fra Barndommen og bliver fulgt uden Svinkeærinder til Siden. Til den Type hørte Terkelsen ikke. Snarere syntes han at have følt sig frem, indtil han fandt det, der skulde blive hans egentlige Livsgerning: Seminariearbejdet. Fra Barndomshjemmet i Ørre paa Heden, Rind, senere Herning og de øvrige Steder, hvor han færdedes, indtil han slog sig til Ro i Silkeborg, sugede hans Sind Næring, og alt sammen har det været med til at modne ham til Arbejdet paa Seminariet, som han mestrede som faa.

Hans Hjem, der var et af Brændpunkterne i det folkelige og kristelige Liv ikke blot i Sognet, men for hele Landet, var meget musikalsk, og tidligt begyndte han selv at spille Klaver og Fløjte. Jeg kunde tænke mig, at Drømmen om at vi sit Liv til Musikken er spiret frem i disse Drengear, der i øvrigt var præget af et sundt Friluftsliv med Kammerater. Ungdomsaarene har været præget af Uro og Søgen: Gartner et halvt Aar, Landmand, Ophold paa Askov Højskole og Ryslinge Højskole. Her var han stærkt grebet af Thorvald Aagaard og hans Musik, begyndte at spille Violin og fandt sig snart hjemme blandt »Fynske Musikanter«. Der synes ikke at kunne herske Tvivl om, at Thorvald Aagaard har vendt hans Tanker mod en Lærergerning, hvor Musikken skulde være dominerende. Tanken om at blive professionel Musiker opgives, og paa Ringe Efterskole forberedtes han til Optagelse paa Silkeborg Seminarium. Han har selv karakteriseret de tre Aars Ophold her som sine bedste Ungdomsaar og egentlige Højskoleop-

hold, og vi, der senere har samarbejdet med ham en Aarrække, ved, at disse Ungdomsaar havde præget ham for Resten af Livet.

Røret om Sønderjylland i Aarene 1918—20 greb ham saa stærkt, at han straks den 10. Juli 1920 om Formiddagen, efter at have været oppe til sidste Fag og uden at afvente Aftenens Dimissionsfest, satte sig paa sin Cykel og kørte til Dybbøl for at kunne overvære Genforeningsfesten 11. Juli.

I Aarene 1920—23 opholdt han sig i København for at aftjene sin Værnepligt og studere Musik paa Konservatoriet, hvor han havde Professor Anton Svendsen til Lærer i Violin. Musikstudiet afsluttedes med et halvt Aars Ophold i Dresden, hvor Musikken, Dresdner Galleriet og den skønne Natur i sachsisk Schweiz greb ham dybt.

Ved Hjemkomsten fik han et 8 Maaneders Vikariat ved Kvindeseminariet i Ribe og derefter et Aarsvikariat paa Seminariet i Haderslev. Saa afbrødes Seminariearbejdet i 5 Aar af en Virksomhed som Lærer paa Broderen Fredes Højskole, Danebod. Han var stærkt optaget af dette Arbejde og har sikkert en Tid tænkt sig at blive i det, men saa kom i 1930 et Tilbud om at blive Lærer her paa Seminariet, og det sagde han ja til.

Han fik i Begyndelsen nogle Violintimer og i øvrigt Timer paa Øvelsesskolen; men da der blev Brug for en Lærer i Gymnastik, tog han ikke i Betænkning at tage et Aar til København for at dygtiggøre sig til at kunne overtage dette Fag. Dette Træk er betegnende for hele Terkelsens Indstilling. Skønt 35 Aar gammel gik han i Gang med de haarde Strabadser, som et saadant Aarskursus kræver, og han gennemførte det med et fint Resultat. Det

er sikkert første Gang en saadan Fagkombination: Gymnastik og Musik har eksisteret, i alt Fald i nyere Tid; men det viser, hvor vidt han spændte, og hvordan han var i Stand til at være lige optaget paa to saa forskellige Omraader.

Terkelsen var altsaa bleven Faglærer, hvad enten det gjaldt om at faa Eleverne til at yde det yderste i Gymnastiksalen eller paa Idrætspladsen, eller der skulde skabes et Orkester af Mennesker, hvoraf de fleste aldrig før havde prøvet Sammenspillets Kunst. Han kunde det, fordi han selv gik saa helt op i Arbejdet. Kiggede man en Gang imellem ind i Salen, naar der var Boldspild, kunde man være sikker paa at se Terkelsen som en af de ivrigste, paa drengewis helt grebet af Spillet. Og saadan var han ogsaa som Dirigent for sit Orkester. — Terkelsen var altsaa blevet en dygtig Faglærer, men det er egentlig ikke saa meget det, man mindes — det er jo heller ikke noget usædvanligt. Ved Siden af — og man fristes til at sige først og fremmest — var han optaget af hele Seminariets Liv og Velfærd. Hans Elever var ikke for ham først og fremmest Mennesker, der var dygtige eller daarlige i hans Fag, men det var unge Mennesker, hvem han undte nogle Ungdoms-aar lige saa rige som dem, han selv havde oplevet her, og det laa ham altid meget stærkt paa Sinde at være med til at skabe Betingelserne for, at det kunde ske. En af disse Betingelser var for ham at respektere den enkelte som et voksent Menneske, hvis Forhold og Vanskeligheder han gerne vilde kende for at kunne række en hjælpende Haand, hvis det var muligt og var ønsket. — Han stivnede aldrig i bestemte Meningers Dogmatik; han vidste nok, hvad han vilde og havde et klart Maal for Øje i alt sit Arbejde, men han vidste ogsaa noget om, at et Maal kan naas ad forskellige Veje, og han respekterede enhver ærlig Stræben mod Maalet. Derfor kunde han lide den Ungdom, der vil noget, og holdt af den, ikke i blind Beundring for, hvad som helst den kunde finde paa, men i dyb Forstaaelse af de Vanskeligheder af forskellig Art, der kan taarne sig op paa unge Menneskers Vej. Denne Optaget-hed af den enkeltes Liv og Forhold prægede hans Dagligdag.

Men Livet var ikke blot Dagligdag; han forstod Betydningen af festlige Stunder og kunde glæde sig til Seminariets Fester, hvor hans Taler mange Gange har været med til at understrege Feststemningen.

Ikke blot for sine Elever betød han uhyre meget. I Kollegers Kreds fyldte han saa meget baade til daglig og i Fæststunder. Han hørte til dem, der kunde Samtalens i vore Dage saa sjældne Kunst. Naar Terkelsen var i Stuen, kom man altid til at »tale om noget«; det blev aldrig ligeegyldig Snak om Vejr og Vind. Han havde altid noget paa Hjerte, og det gik han varmt ind for, saa Bølgerne kunde undertiden gaa højt, men de lagde sig som Regel, inden Samtalen var forbi, og altid senest Dagen efter.

Skulde man prøve i et Par enkelte Udtryk at sige, hvad der særlig prægede Terkelsen, er det vist ikke for meget at sige, at han var levende optaget af alt menneskeligt, af at forsvare Menneskets Værdighed og Frihed over for al Mekanisering og Tvang. Det mindes vi saa stærkt fra Besættelsens Aar, der sled mere paa ham, end man maaske dengang mærkede.

Og saa var han »Semper ardens« — altid brændende. Levende optaget af og aaben for alt, der kunde give hans Liv Rigdom, Skønhed og Fylde. Ikke nogen Aladdinnatur, hvad nogle af hans Digte i dette Skrift bærer Vidne om, men en Mand, der vidste, at vort Liv her er Kamp, og som ufortrødent kastede sig ind i Kampen for, hvad han havde kær. En Mand, der helt var gennemtrængt af alt det bedste, som denne Skole har været baaret af og altid rede til at tage en Dyst op for at bevare det.

Her er bleven en tom Plads, som det synes umuligt for andre at fylde. I vort store Savn fyldes vi af dyb Taknemmelighed for de Aar, vi fik Lov at have ham blandt os.

Herluf Jensen.

En dansk Tænkter (Ludvig Feilberg) siger et Sted: »Der maa være noget af en Digter i ethvert Menneske; ellers dur han egentlig ikke som Menneske«. Man kunde udvide denne Paastand og sige: »Der skal helst være lidt af en Kunstner i ethvert Menneske«. Det vil sige: noget af Barnesindet, det umiddelbare, aabne, modtagelige Sind.

Der var ikke saa lidt af en Kunstner i min Broder Holger. Som Dreng var han dygtig til at tegne. Som voksen Mand — saa sent som i 40-Aars Alderen — gav han sig pludselig til at male. Og

han lavede nogle faa, meget ejendommelige og levende Skulpturer. Moderne Kunst forstod han bedre end de fleste af sine jævnaldrende, et Vidnesbyrd om hans ungdommelige Sind. I de allersidste Aar skrev han ogsaa enkelte, meget alvorlige og særprægede Digte.

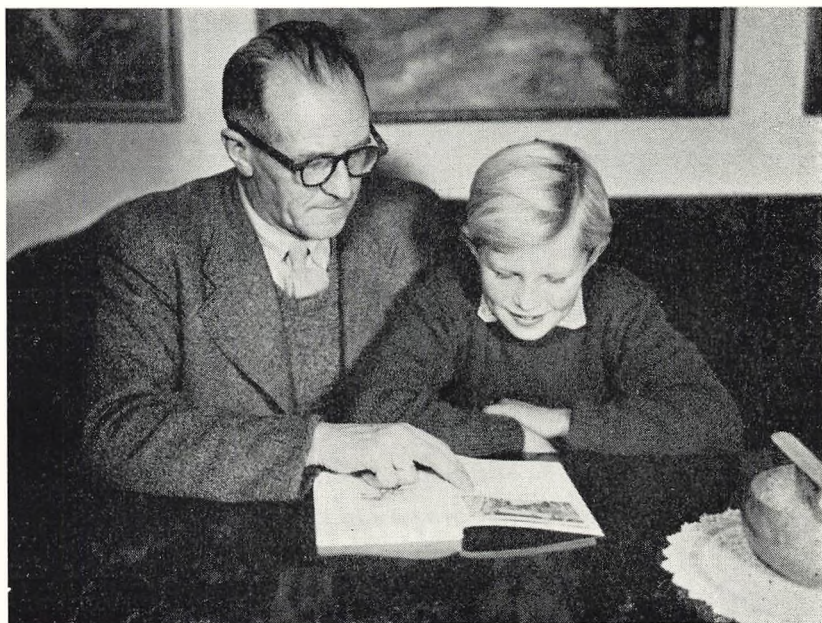
Men Holgers Hovedevne, hvad det kunstneriske angaar, laa nok alligevel paa det musikalske Omraade. Allerede som Dreng spillede han smukt paa Fløjte og fyldte sin Plads i Fars Orkester i Herning under Opførelsen af Gades »Elverskud« og andre større Musikværker. Og skønt han senere, paa Konservatorierne i København og Dresden, særlig lagde sig efter at spille Violin, var og blev Fløjten hans egentlige Instrument, hans eget Instrument. Han var eet med sin Fløjte og havde en ualmindelig smuk og udtryksfuld Tone. Naar han spillede Fløjte, mærkede man tydeligt, at han bag sit tilsyneladende saa rolige og beherskede Ydre gemte stærke Følelser og et varmt Hjerte. Som Dreng var han hidsig, til Tider rasende hidsig; og hans Hidsighed var muligvis et nødvendigt Vaaben imod to ældre Brødre. Men da han blev voksen og ikke mere behøvede dette Vaaben, slog Hidsigheden ind og blev til Energi.

Holger arbejdede altid energisk, læste, spillede og skrev med stor Energi og Akkuratesse. I de fem Aar, han var Lærer paa Danebod Højskole, udførte han et godt og grundigt Arbejde i sine Timer, og han skrev en Række fine, vel gennemtænkte og vægtige Artikler i vort Aarsskrift.

Et nært Samarbejde mellem Brødre kan have sine Vanskeligheder, maaske fordi de ligner hinanden for meget, men Holger var en sjældent loyal Medarbejder, og det skyldes ikke mindst ham, at vort Samarbejde blev saa lykkeligt, som det blev. Ja, Broderskabet og Medarbejderskabet blev til et Venskab, der varede for Livet.

Ærlighed og Oprigtighed prægede hele Holgers Færd. Han var, som Kingo siger om Niels Juel, »en Mand af gammel Dyd og dansk Oprigtighed, af Ja og Nej, og hvad man ærligt mere ved«. — Han elskede Ærlighed hos sine Medmennesker, og selv stak han ikke sin Mening under Stolen, men sagde den ligeud. Man vidste altid, hvor man havde ham. Man kunde stole paa ham.

Han nøjedes ikke med en overfladisk Bedømmelse af Kunst,

Musik og Mennesker, men søgte at komme til Bunds i Tingene. Og han havde Kunstnerens Evne til at finde ind til *det væsentlige* i Livet, *Kærnen* bag Skallen. Ikke mindst hos sine Medmennesker prøvede han paa at finde ind til *det egentlige*, og han havde ikke saa lidt psykologisk Sans. Han hagede sig ikke fast i ydre Smaating, men saa efter *det inderste*. Det var hans Menneskeinteresse, ja, det er ikke for meget at sige: hans *Menneskekærlighed*, der gjorde ham til *Lærer*. Han hørte til de *rigtige* Lærere. Og de rigtige Lærere, det er ikke altid dem, der har de fineste Eksaminer, men det er altid dem, der holder af Mennesker. Den Lærer, der holder af Børn og unge, kan altid lære dem noget; han giver dem noget, der er vigtigere end Kundskaber. Han vinder sig Venner baade blandt Medarbejdere og Elever, saaledes som Holger gjorde det baade paa Danebod og i Silkeborg. Dette er der ogsaa givet meget smukke Udtryk for nu ved hans Død, baade i Tale og Skrift.

Endnu en Egenskab skal fremhæves hos Holger: hans *Trofasthed*. Han var trofast mod dem, han holdt af; og det er rigtigt, hvad en af hans gamle Elever skrev forleden, at han elskede sit Hjem

»højest af alt i Verden«. Derfor vil hans Hustru og Børn ogsaa savne ham dybt. Men *Mindet* om ham vil komme til at staa i Lys for dem og for hele Familien. Vi vil faa ham tilbage i forklaret Skikkelse. Det er kun Skallen, Døden har taget. Det inderste i ham, Kærnen, vil aldrig dø, for det var ikke noget af hans eget, men Guds Gave til ham i hans Daab. Det troede og levede han selv paa. Derfor kunde Dødsfrygten ikke faa Bugt med ham.

Den sidste Nytaarsnat, han levede, skrev han et stærkt og mærkeligt, rimfrit Digt, som han kalder »Dødsfrygt«. Det er, som han aner, at Døden nærmer sig. Hvorfor skulde han frygte Døden, spørger han, og i sidste Vers udbryder han:

*»Aa, kunde jeg leve,
og leve hver en Dag,
med en Tak til min Gud
og lidt Lys til min Næste!«*

Takken til Gud glemte han ikke. »Til Himlene rækker din Miskundhed, Gud« var en af hans kæreste Salmer. Den blev sunget ved hans og Metas Bryllup for snart 25 Aar siden. Og i en af Talerne ved den Lejlighed fremhævedes særligt Linien: »I Mulm er Kærlighedsvingen bredt ud«.

Oftede havde Holger i sine tidligste Ungdomsaar følt det, som vandrede han i Mørke; han havde haft svært ved at finde sig selv og sin Vej frem. Han var en kæmpende Sjæl. Men Guds Kærlighed i Kristus havde ført ham igennem.

*»Du kvæger i Ørken den tørstende Sjæl,
du bjærger den bævende Due.
Hos dig er Livets det evige Væld,
og Lys i dit Lys skal vi skue«.*

Vi tror, at Holger nu ser Lys i Guds Lys. Vi tror, at Gud har Brug for ham derinde i Lyset.

Nu er det os, der maa sige Tak. Tak til Holger for alt, hvad han var for os. Men først og sidst siger vi *Gud Tak* for alle de gode Gaver, han gav os gennem Holger Terkelsen!

Danebod Højskole, i November 1949.

Frede Terkelsen.

Efteråret 1949 bragte et sorgens budskab til Silkeborg Seminarium, nemlig budskabet om seminarielærer Terkelsens håbløse sygdom og alt for tidlige død. Bevidstheden om, at vor lærer og kollega lå syg, har gennem lang tid lagt en dæmper på det muntre liv, der ellers leves her.

Allerede for et par år siden mærkede vi, at Terkelsen ikke længere var rask; men ingen anede dengang, at hans tilstand skulle blive stadig værre og værre. Han kunne ikke acceptere, at han var en syg mand. Han *ville* være rask; men da han på vor udflugt til Himmelbjerget i år stillede sig selv på den afgørende prøve, bestod han den ikke. Han var ikke i stand til at gå op ad Bjerget, men måtte i stedet for sejle hjem sammen med sin kone. Over for os undskyldte han sig med et dårligt ben.

En fjorten dage senere måtte Terkelsen så fortælle sin kone, at han ville være ude af stand til at passe sit arbejde nogle måneder, og samme dag fik også seminariet besked om, at han trængte til nogle måneders ro. Sygdommen så dog ikke ud til at være alvorligere, end at han kunne gå oppe det meste af tiden; men efter kort tids forløb måtte han gå i seng efter overlæge Begtrup Hansens råd.

Omkring 1. oktober blev Terkelsen indlagt på sygehuset; men sygdommen lod sig ikke standse. Større og større dele af lungerne blev sat ud af funktion, og da så en hårdnakket lungebetændelse stødte til, kunne hans sejge livsvilje ikke redde ham. Natten til den 29. oktober udåndede han.

På sit dødsleje bad Terkelsen om, at vi foruden de digte, der er gengivet andetsteds i dette hæfte, også ville bringe digtet »Nyt-aarsnat«, som han havde skrevet ved sidste årsskifte. - Jeg husker tydeligt, da han i en snæver og intim kreds pludselig sagde, ligesom lidt nervøst: »Jeg har skrevet et digt. Vil De høre det?« Så læste han »Nyt-aarsnat« for os to gange. Vi sad mærkeligt berørte af digtet. Terkelsen erklærede selv, at han nu havde ødelagt den hyggelige stemning; men vi, der var til stede, glemmer aldrig den aften. — Anede han mon allerede dengang, at han var en døds-mærket mand?

Terkelsens kæreste instrument på seminariet var fløjten, hvis lyse, festlige toner hørtes tydeligt blandt orkestrets mange in-

strumenter. Og han selv var som fløjten det lyse, festlige her på seminariet. Hans muntre indfald og hans lyse sind har gang på gang glædet os i hverdagen som til fest; han kunne i sine improviserede taler sige sin mening helt uden omsvøb. Men ingen kunne tage ham det fortrydeligt op. Tværtimod! Festerne manglede noget, hvis ikke Terkelsen sagde et par ord.

Hans hjerte bankede varmt for alt, hvad der var ret og rigtigt. Han var altid optaget af en eller anden god sag og havde en sjældnen evne til at gå op i det,

han fik med at gøre. Hans impulsive natur gjorde det til en selvfølge, at han gjorde andre delagtige i, hvad han selv var optaget af. På en forunderlig måde var han i stand til at få andre til at føle noget af den samme begejstring, han selv følte. Derfor var det altid rart at sidde og lytte til, hvad han sagde om skolen, kampen for Danmark, kunsten eller en god bog.

Denne hans evne til at give sig selv åbent og ærligt mærkede vi jo også, når det gjaldt dagliglivets småting. Hvem husker ikke hans begejstring over hunden Skipper eller hans rørende glæde over bilen? Man kom selv i godt humør, bare ved at sidde ved siden af Terkelsen og se ham køre og høre ham fortælle om, hvor fint motoren klarede alle vanskeligheder. Men midt i den barnlige glæde kunne han pludselig sige: Jeg har for resten lavet et nyt digt. Bryder De Dem om at høre det? — Så hørte vi et andet af de digte, der står i dette hæfte.

Terkelsen forstod som ingen anden af os de unge, velsagtens fordi han var den »yngste« af hele flokken. Gang på gang tog han dem i forsvar, og han så altid først og fremmest de bedste

sider hos sine elever, hvad enten det var et barn eller en voksen. — Eleverne havde i ham ikke blot en lærer, men en ven, der åbent og ægte følte med dem i glæde som i sorg, en dybt alvorlig ven, der havde den ærligste vilje til at hjælpe.

Der var intet skjult hos Terkelsen. Man var altid tryk, når man var i selskab med ham. Han var ærlig, redelig og livsbekræftende i hele sin færd. Han kunne aldrig finde sig i, at man gik krogveje. Harmedes han over et eller andet, så vidste vi, at han ikke helmede, før han havde fået sagt sin mening, direkte og uden omsvøb, og derved har han mange gange rensset luften for os alle.

Hvad Terkelsen har betydet for sin kone og for deres fire børn, lader sig ikke måle af udenforstående; men vi ved, at seminariet med ham har mistet et lyst og festligt træk i sit ansigt, og vi ved, at eleverne aldrig kan få en lærer som Terkelsen igen, en mand, som på een gang fagligt var meget dygtig og på samme tid gennem sin sjældent fine personlighed i rigt mål kunne give dem noget for livet. Og vi, der hørte til en kreds, der stod Terkelsens meget nær, har med ham mistet en fin og forstående ven, som vi aldrig kan finde erstatning for.

Sigurd Skyum.

Helga Vinther

Den 4. November døde Fru Helga Vinther stille og roligt paa Silkeborg Sygehus, hvor hun var bleven indlagt et Par Dage før. Hun vilde den 3. December være bleven 78 Aar. — Vi ved alle, hvorledes hun gennem de mange Aar trofast stod ved sin Mands Side, og hvor smukt hun løste den meget krævende Opgave, det er at være en Seminarieforstanders Hustru, et stort Hus at styre, mange Mennesker at tage imod fra Dag til Dag, mens Dørklokke og Telefon uafsladeligt ringer, men rolig, behersket og elskværdig vilde man altid kunne vente at træffe hende. Vi Lærere glemmer ikke hendes Mildhed og Hjertelighed, vi glemmer ikke den Interesse og Forstaaelse, hvormed hun til enhver Tid kom os i Møde. Hun interesserede sig ikke blot levende for vort Arbejde, men hun interesserede sig stærkt for hver af os personligt, for vore Hjem og Børn og for alle Haande, smaa og større Begivenheder i vort Liv. Det var for Fru Vinther magtpaaliggende at komme i Kontakt med Eleverne, og ubegribeligt hvordan det gik til, hun syntes at kende dem alle, og hun følte

en varm Trang til at have Omsorg for hver især. Jeg er sikker paa, at gamle Elever ogsaa tydeligt vil huske, hvordan hun ved sin Nærværelse var med til at kaste Glans over Skolens Fester f. Eks. (og maaske allermest) over Novemberfesten, der jo altid i særlig Grad føles som Festen for alt det gode, vi er fælles om. Der sad han, Vinther, Høvdingen iblandt os, og ved hans Side den ranke, fine Borgfrue, og naar vi da, som det blev Tradition, slutter den alvorlige Del af Festen med »Timerne rinde« og kom til Linierne:

*Hold over Huset
under Bølgebruset
altid din skærmende Haand,*

saa tror jeg, at mange følte, at vi, der her nu sad sammen, hørte ikke blot til eet Hus, men vi hørte alle til dette Hus. Vi følte os i gode Hænder og følte os tilskyndet til at bygge med paa og værne om det Hus. —

Efter Forstander Vinthers Død for snart 6 Aar siden kunde det vel ikke undgaas, at Fru Vinther af og til følte sig noget ene. Hun havde det i Virkeligheden ingenlunde saa ensomt som saa mange andre gamle Mennesker, men for hende, der gennem saa lang Tid helt og udelukkende havde levet for sin Mand og alt hans Virke og for Seminariet med alt, hvad dertil hørte, føltes Forskellen mellem før og nu saa stor. En Tid lang var hun dog fremdeles altid til Stede, naar vi samledes om et eller andet paa Seminariet, og det var da øjensynligt, at det var hende en meget stor Glæde at være bænket i den gamle Kreds, men efter som Kræfterne tog af, og hun følte, at hun ikke kunde følge med som før, greb Ensomhedsfølelsen hende til Tider, og vi kunde da ofte se hende staa ved Vinduet og se ud paa Skolegade for ligesom at fange nogle Glimt af, hvad der nu foregik paa det kære gamle Virkested. — Nu er den gamle Borgfrue ikke mere, men alle vi, der har kendt hende i hendes gode Tid, vi mindes hendes skønne Skikkelse, og vi mindes med Taknemlighed hendes store varme Hjerte. Vi vil ære hendes Minde!

Aage Emborg.

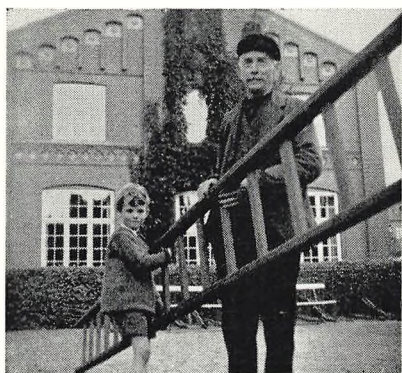
Rasmus Kr. Rasmussen

En Skole er et Samfund for sig med sit eget Præg. Hvert Medlem af dette Samfund har foruden sit bestemte Arbejde ogsaa den Opgave at tilpasse sig — ikke slavisk — men saadan, at Helheden ikke lider Skade, og helst saadan, at den bliver bedre og rigere derved.

Det var i et saadant Skolesamfund, Rasmussen fik sin Plads. Det var en krævende Gerning, han gik ind til. Jeg var Elev paa Seminariet, da han traadte til, og jeg kan godt huske, at vi meget snart mærkede, at vi havde faaet en Mand, der fyldte sin Plads. Dette Indtryk blev stærkere, da jeg en halv Snes Aar senere fik ham som Medarbejder og fik daglig Omgang med ham inden for Skolens Mure.

Vi staar alle i stor Gæld til ham, baade Lærere, Seminarieelever og Skolebørn, fordi han gav os langt mere, end vi kunde gengælde. Han evnede den sjældne Livskunst at se bort fra sig selv og ofre sig for andre. Det var ikke noget, han havde lært ved at færdes blandt Lærere og vordende Lærere — hvor mange af os evner vel det? Nej, det var nok den inderste Kærne hos Mennesket Rasmussen.

Det kom ikke blot frem i Udførelsen af de mange daglige Pligter, som han passede med usvigelig Sikkerhed, ja, han virkede langt ud over, hvad man i Almindelighed forstaar ved Pligter; men det var ham ikke nok. Naar Børnene før Skoletid om Morgen myldrede ind paa Skolepladsen, og Ras kom ud og lukkede op for Vandet til Drikkekummen, ja, saa var det jo Ud-

førelsen af en daglig Pligt, og han kunde have tænkt: »Nu har jeg gjort mit, og I kan drikke!« Men jeg lagde Mærke til, at han altid blev staaende lidt og glædede sig over Børnenes Snak og Leg. Saa kunde Skoledagen begynde; men det hørte med. Han var en stor Børneven. Hans Taalmodighed og Offervilje over for dem var næsten ubegrænset.

Det havde vi, der boede paa Skolen under Børnenes Opvækst, rig Lejlighed til at erfare. Jeg har mange Gange haft Grund til at føle mig beskæmmet, naar han hjalp mine Børn med det, jeg havde vist fra mig. Hos ham gik de aldrig forgæves, selv om han havde aldrig saa travlt.

Det samme gjaldt over for Seminarieeleverne. Han ikke blot hjalp dem under Forberedelserne til deres Fester; men naar den spændende Eksamenstid kom, kunde han snakke med dem om, hvordan det nu gik. En Seminarieelev sagde det saadan til mig: »Han følte med dem, der havde svært ved at klare sig igennem.«

Og vi Lærere maatte Gang paa Gang sande, hvor god en Medarbejder Ras var. Han kendte vore Vaner og vore Særheder. Det Ønske, vi havde udtalt det ene Aar, blev ikke blot opfyldt; men det stod fast ad Aare. Det behøvede ikke at blive sagt. Det blev gjort som noget selvfølgelig. For den, der har en kort Hukommelse, stod det som noget ubegribeligt.

Der kom en haard Tid for Ras, da Tyskerne tog Skolen. Det maatte jo pine ham, at andre skulde skalte og valte, hvor han var vant til at holde alt i Orden; men alligevel — selv i den Situation saa vi et Udslag af hans medlidende Sind. En sølle syg Stakkel i Flokken fandt ovre i det lille Køkken et Fristed midt i al Elendigheden. Saa stor var Rasmussen som Menneske.

Et skrøbeligt Helbred tvang ham til at lægge op, førend Alderen gjorde det nødvendigt. Hvor var han lykkelig og taknemmelig over, at han fik Lov til at blive boende paa Skolen. Det blev dog ikke Aftægtsmandens Liv, han levede. Der var nok at pusle

med for en Altmuligmand, og han var i Virksomhed, saa snart Sygdommen levnedede ham Fred. Hans Interesse for Skolens Tarv holdt sig til det sidste.

Ved Graven paa Linaa Kirkegaard talte Stadsskoleinspektør Marius Rasmussen, Sønderborg, smukt om sin afdøde Broder. Han nævnede, at han blandt Ras's Efterladenskaber havde fundet nogle smaa Sedler, som Ras havde skrevet, naar han var kommet igennem sine svære Sygdomsanfald. Hovedindholdet kan kort gengives saaledes: »Jeg er glad for, at jeg har faaet Lov at leve, og jeg vil gerne leve lidt længere. Men Livet er saa kort. Det svinder bort, før vi ved af det. Derfor skal vi være gode mod hinanden.«

Var det ikke saadan, vi kendte ham?

Fr. Lundgaard.

Bilstatistik

*En Bankbohème
med fed Tantième
fra Natmatiné
ad en Ischaussé.*

*En fejl Refleks —
saa helt perpleks,
en Bremses Hvin
fra et Dollargrin.*

*Et Stød mod en Stamme,
død med det samme,
et ukendeligt Lig
ved en natsort Vig.*

*En tynd Tjavs Haar
i et gabende Saar,
et Lys der gik ud
som slukket af Gud. —*

*Skønt hvad med den anden,
den fejrede Fanden?*

*Ja, gu har han grint;
det passer ham fint
med et Bilforlis
paa en Vej med Is. —*

*Hvad kan der ske
i et kort Sekund,
var kun Dødens Ve
den Mand forundt?*

*Mon en Satans Ed
i Læben sled,
mens et isnende Jag
sluttet hans Dag?*

*Eller var det et Minde
om en kærlig Kvinde,
som randt ham i Hu
i et flammende Nu?*

*Hvad saa han i Døden,
fik han Hjælp i Nøden,
gik Livet ud
med en Tanke om Gud?*

*Der er fin Logik
i Bilstatistik,
en Pøs af Blod,
hvor Vognen stod.*

H. T.

Et Kys

*To Blomster mødtes en
Morgenstund
i det reneste Kys, jeg har set
paa en Mund.*

*Den ene var luende rød
at se,
den anden var skær som en
frisk Orkidé.*

*De stod et Øjeblik Mund
ved Mund
i en straalende lys og salig
Stund —*

Jepsen bliver 80

Seminariets lærer i matematik og fysik gennem mange år inspektør H. Jepsen — nu boende i Aalborg — fyldte den 3. juli 80 år.

Da Jepsen en dag kort før sommerferien dukkede op ved formiddagskaffen på seminariets lærerværelse, manglede kun det store nøgleknippe i hånden, så havde han set ud, som om han kom fra en fysiktime i laboratoriet. Ja, sådan ser Jepsen ud i dag, lige ungdommelig, lige rank og sirlig. Til udseendet svarer hans væremåde, som man mindes den fra før — den raske replik og den levende interesse for alt, hvad der har med hans »gamle« fag og skole at gøre, og ikke desto mindre er det 10 år siden, han for sidste gang var i funktion med nøgleknippet.

En selvbiografi i et ældre nummer af »Maal og Mærke« røber, at Jepsen stammer fra »de otte sogne« — fik en god skolegang — tog lærereksamen fra Skaarup 1888. Senere fulgte kursus og en huslærerplads i Vendsyssel. Derefter var Jepsen med ved starten af realskolen i Brønderslev, hvor han virkede til 1909, og efter en kort periode som medbestyrer i Nakskov kom han i 1910 til Silkeborg Seminarium; herfra kender læserne af årskriftet formentlig Jepsen bedst. Man skulle ikke være meget sammen med Jepsen for at erfare, at han stadig tænkte meget på såvel Sønderjylland som Vendsyssel og de gamle venner nord for Limfjorden. Anekdoter og små begivenheder berettes af en fin iagttager. En anelig brøkdal af hans hjerte var også blevet hængende ved realskolen, som han den dag i dag nærer stor

kærlighed til; denne blev for så vidt gengældt, som han i mange år kom til at virke som en skattet undervisningsinspektør for Jylland i sine to hovedfag.

Allerede under mellem-skolelovens tilblivelse var Jepsen medlem af den kommission, der udarbejdede forslag til undervisningsplanen, og såvel her som ved senere lejligheder fik han en betydelig indflydelse på fysikundervisningens metode, idet han afgjort var en af foregangsmændene på dette felt.

Som lærer ved seminariet var Jepsen en frisk og initiativrig personlighed, der vel ingenlunde nåede — ja, måske slet ikke forsøgte — at komme i kontakt med alle sine elever; men de, der havde sans for hans fag og overhovedet kunne forstå og goutere hans facon og særprægede — ofte fine — ironi, kunne ikke ønske sig en mere inspirerende og vidende lærer. Mange af realskolens faglærere er ham tak skyldige for den måde, hvorpå han lod dem møde de fag, som han beherskede overlegent.

Blandt medlærerne var Jepsen regnet for en overordentlig god kollega; min far har ofte omtalt netop denne side hos Jepsen, og selv har jeg erfaret, at da de yngre afløsere for »den gamle garde« begyndte at rykke ind, var han faktisk den, vi først følte var kollega og ikke blot vor gamle seminarielærer.

Nu er Jepsen pensionist, men en af de få, jeg kender, som fuldtud har forstået ikke at give slip på arbejdet, men flittigt og systematisk tager tiden i brug til nye studier.

Oluf Knudsen.

Spredte træk fra min seminarietid

Anno domini 1909 efter et mægtigt bråvalleslag var min skude sejlet i sænk i Brønderslev, og min svoger og jeg købte i fællesskab Nakskov private realskole, hvor jeg forventede at blive til mine dages ende; men således kom det ikke til at gå; allerede i forsommeren 1910 fik jeg brev fra forstander Vinther, hvori han spurgte mig, om jeg kunne tænke mig at overtage en stilling ved seminariet, og resultatet blev, at jeg sagde ja. Når jeg indlod mig på dette, skyldtes det et bestemt forhold. Jeg havde i en årrække og ikke mindst under behandlingen af skoleloven af 1903 arbejdet stærkt for at få indført elevøvelser i fysik og havde i flere år gennemført denne undervisningsform, som seminarielærer fik jeg større muligheder for at virkeliggøre mine ideer.

I slutningen af august tiltrådte jeg min ny stilling, og den begyndte med en tur til Himmelbjerget, denne var som sædvanlig blevet udsat på grund af regnvejr. Fra denne tur har jeg kære og uforglemmelige minder, alt var jo nyt for mig, ikke alene den smukke natur, men også kolleger og eleverne. Foruden jeg var Emborg og frue ny ved seminariet, og det var naturligt, at vi fremmede denne dag sluttede os sammen og drøftede fremtiden; men også af den gamle lærerstab blev jeg modtaget med venlighed, hvad jeg er dem taknemlig for. Nu er kun Ludvig Jensen tilbage af den gamle stab. Hurtig kom jeg i et godt kollegialt og kammeratligt forhold til mine kolleger, der holdt sig og udviklede sig gennem de mange år, jeg var knyttet til seminariet. Når vi trods vidt forskellige anskuelser, altid har kunnet så godt med

hinanden, skyldes det i ikke ringe grad forstander Vinther, han var en frisindet mand, for hvem det ofte misbrugte ord: frihed for Loke såvel som for Thor var en realitet, det var ham, der gennem sin rige personlighed og menneskelige indstilling prægede seminariet.

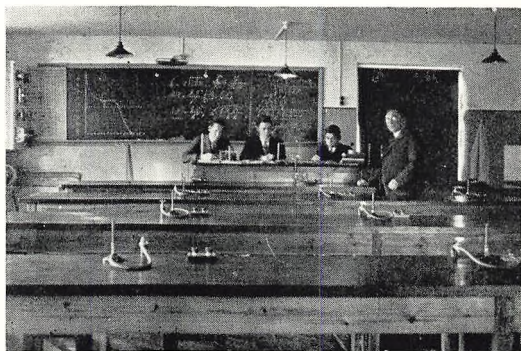
Den mørke og fugtige kælder med det halvrunde bord, hønsstigerne og en gashane.

Mine fag blev matematik, fysik og naturhistorie, og jeg var naturligvis stærkt interesseret i de ydre rammer. De var ikke særlig tiltalende, gamle elever vil temmelig sikkert mindes den mørke og fugtige kælder med det halvrunde bord, hønsstigerne og en gashane, det var alt, hvad der fandtes ud over zoologiske præparater. Heldigvis var de fysiske apparater overtaget af kommunen sammen med den til seminariet knyttede real-skole, så jeg stod over for at anskaffe en helt ny samling; som altid var forstander Vinther ikke smålig, når det gjaldt undervisningsmateriale, så jeg fik fuldstændig fri hænder. Men hvorledes skulde det gå med elevøvelser? Alle skoleborde havde skrå plader og kunde ikke bruges. Jeg har forøvrigt aldrig kunnet forstå, hvorfor skoleborde skal have skrå plader;

Desværre giver det mørke billede ikke noget godt indtryk af, hvor primitivt det var, da øvelserne foregik i tegnesalen ved de vakleворne tegneborde.

men også her fandt vi udvej, bordene til håndarbejde havde vandret plade, de kunde bruges. Desværre kunde det ikke undgås, at vi engang imellem spildte lidt syre; jeg mindes endnu den elskelige frk. Sofie Hansens bedrøvede øjne, når hun så bordene. Det hjalp ikke, at jeg forsikrede hende, at pladerne nu lignede surrealistiske malerier! Senere fik vi lov til at bruge tegnebordene; men primitivt var det, som billedet (fig. 2) kan give et indtryk af. Spørgsmålet er imidlertid, om det var så rent galt, eleverne lærte at klare sig med primitive midler, som måske senere kunde hjælpe dem. Det er ikke så let fra et fuldt udstyret laboratorium at indstille sig på primitive forhold. Senere fik vi et fuldt udstyret laboratorium forsynet med alle mulige tekniske narrestreger, hvad billedet (fig. 3) *giver et svagt indtryk af!* Det var med sorg, jeg genså mit gamle laboratorium, efter at tyskerne havde ødelagt det.

Laboratoriet, som det så ud, før tyskerne ødelagde det. Det er det nuværende tegnelokale.

Den naturhistoriske samling var ret righoldig, og jeg fik et stort arbejde med at bestemme dyrene, det lykkedes med undtagelse af en fisk, en ganske almindelig fisk uden særpræg, den måtte jeg give op for. Jeg satte den tilbage i skabet og gjorde ikke som Vinther, da han i sin ungdom underviste i naturhistorie, også han kom ud for et mærkeligt dyr, som han ikke kunde bestemme. En mørk aften tog han bæstet, gik ud på Oddebroen og sænkede det i dybet.

I 29 år docerede jeg omtrent det samme pensum i matematik, og nogen erindring om særlig muntre eller bedrøvelige episoder har jeg ikke; at det aldrig blev rutine for mig, tror jeg skyldes, at jeg stadig søgte at trænge dybere ind i det ubegrænsede felt, den matematiske videnskab omfatter, en sådan beskæftigelse med faget virker tilbage på det elementære stof og bidrager sit til at holde interessen vedlige. At undervise i matematik er paa en måde en vanskelig opgave, dels fagets abstrakte karakter, dels elevernes vidt forskellige indstilling til faget. Mange vil vist slutte sig til Fritz Jürgensen, når han siger: »Hvad bringer dig til at smile? Der er aldeles ikke noget forlystende ved matematik — tværtimod!« og kun de færreste vil underskrive, hvad en indisk matematiker siger: »Skønne forhold er hendes lemmers pryde, rene og fuldendte hendes løsninger og smagfuldt på eksempler hendes sprog.« Så poetisk vil vel de færreste udtrykke sig om matematikken, og dog, en matematisk formel kan være en fryd for øjet.

At fysik i særlig grad havde min interesse, har mine elever næppe kunnet undgå at mærke, det var mig altid en kilde til fryd at se, hvorledes et forsøg stadfæstede en lov, selv om jeg havde gjort forsøget utallige gange. Sjældent mislykkedes mine forsøg, dog en gang gik det galt. Ved et uheld skruede jeg proppen helt af på en kulsyrebeholder, og kulsyren strømede ud med stort rabalder under et tryk på 59 atm. Eleverne for ud af lokalet, dels gennem døren, dels gennem vinduerne, i løbet af en brøkdelt af et sekund var jeg alene. På grund af den voldsomme udstrømning frøs kulsyren meget hurtigt, så jeg kunde sætte proppen i og gå ud for at samle mine tilhørere.

En streng tid, men også en festlig tid var eksamensdagene, og dette skyldes i ikke ringe grad samværet med censorerne, gennem mange år var det de samme, der kom år efter år, derved udvikledes ikke alene et fortrolighedsforhold men også et venskabsforhold. Til de festlige dage bidrog ikke mindst de timer, vi tilbragte sammen i forstander Vinthers gæstfrie hjem. De fleste år havde jeg som censorer professor Juel i matematik, fru dr. phil. Kirstine Meyer i fysik og dr. W. Sørensen i naturhistorie.

Professor Juel var et elskeligt menneske, han var foruden en betydelig matematiker en alsidig interesseret mand, efter endt eksamen tog vi ofte en tur op ad søerne, hvor vi drøftede mangt og meget, der ikke altid havde forbindelse med matematik, jeg mindes endnu mange af hans udtalelser; men det har kun personlig interesse. Eksaminanderne havde måske det indtryk, at han nærmest sov under eksaminationen; men det var langt fra tilfældet, han fulgte særdeles godt med, det viste sig, at han ved censuren var klar over eksaminandens standpunkt, og han var ikke smålig ved bedømmelsen, det var helheds-indtrykket, der for ham var det afgørende.

Fru Meyer var det altid en rig oplevelse at have som censor og en berigelse. Igennem hendes interesse for elevøvelser havde vi et berøringspunkt, hvad forøvrigt førte til samarbejde på andre områder inden for undervisningen i fysik. Gennem samtaler med hende fik jeg ikke alene indblik i hendes egne arbejder, men også kendskab til det meget nye, der i disse år beskæftigede fysikerne. Ofte kom vi under censuren til at drøfte et eller andet problem, så censuren trak ud, hvad altså ikke betød, at vi var uenige om karakteren. Tværtimod.

Det er ikke ualmindeligt, at censorer har en tilbøjelighed til at forøge eksamenskravene, dette var ikke tilfældet med fru Meyer. Da jeg omarbejdede Sundorphs kemi, forhandlede jeg med hende og ønskede nogle formler optaget i organisk kemi, da jeg fandt dem så interessante i deres opbygning, hvortil fruhen meget tørt bemærkede: »Tror De også, at eleverne vil finde dem interessante?« Formlerne kom ikke med.

Endelig må jeg sige lidt om min censor i naturhistorie, dr. W. Sørensen. Gamle elever vil sikkert mindes hans barokke bemærk-

ninger, der ofte kunde sætte lidt kulør på den langsommelige eksamination. Vi begyndte kl. 8 og var sjælden færdige med 12 eksaminander før omkring kl. 16; var der i alt 60 oppe til eksamen, var det en lang og streng tid. Hans krav til eksaminanden var udelukkende en nøjagtig beskrivelse af, hvad der kunde ses på præparatet, biologiske forhold eller udviklingslæren interesserede ham ikke. Jeg tror ikke, at der nogensinde af en eksaminand er blevet krævet en redegørelse for en plantes tilpasning til omgivelserne. Af de mange sjove bemærkninger censor kunde komme med, vil jeg nævne et par: En dame var oppe i spredning af frugter og frø. Hun vilde ikke rigtig ind på, hvorledes kernerne kan spredes, når et æble spises. Dr. S.: Hvorledes går det med kernene, når De spiser et æble? E.: Jeg spiser aldrig kernehuset. Dr. S.: Det var satans, er De så civiliseret?

En meget dygtig elev skulde op umiddelbart efter frokostpausen. Ved denne var der en deltager, der roste eleven meget stærkt, og jeg lagde mærke til, at dr. S. følte sig ilde berørt af denne forhåndsreklame, og det fik også ubehagelige følger for vedkommende elev, da dr. S. var meget pågående over for ham under eksaminationen. Da nr. 2 kom op, stirrede dr. S. først på ham. Er De også et vidunderbarn? E.: Nej. Dr. S.: Gud ske lov.

Dr. S. døde pludselig i en eksamensperiode, og jeg fik andre censorer af en anden type, indtil jeg slap for faget.

Den strengeste tid var optagelsesprøven. Ofte skulde omkring 60 aspiranter eksamineres i de mange fag i løbet af 2 dage. Det gik på samleband, ret meget begreb om, hvad den enkelte indeholdt, fik vi næppe; man burde vist nøjes med en skriftlig prøve i stil, diktat og regning.

Var det egentlig rent galt, om de ved optagelsen var uvidende om Samson og Dalia eller om, at faktorernes orden er ligegyldig; i 1. klasse får de dog lejlighed til at få det meste fra bunden af.

Endelig kom ferien, ofte satte Vinther, Emborg og jeg os på vore cykler og kørte ud uden anden plan end at have vinden på ryggen, og i løbet af kort tid var vore hjerner rensede for eksamen og karakterer, og vi nød sommeren og de små oplevelser i fulde drag. Resten af ferien docerede jeg fysik ved lærerhøjskolen.

* * *

Ti år er nu gået, siden jeg faldt for aldersgrænsen, engang imellem spørger jeg mig selv, hvad fik du egentlig ud af din lærergerning? Over manglerne er jeg til en vis grad klar. Jeg har ikke haft evnen til at komme i kontakt med den enkelte elev og har haft for ringe tålmodighed over for de svage, hvad vel nok står i forbindelse med, at jeg altid har haft let ved at tilegne mig et stof, der havde min interesse. Jeg har altid haft lyst til at undervise, og det, jeg har tilstræbt, har været at bringe mine elever noget af den glæde, jeg selv har følt over at trænge lidt ind i fysikkens og matematikkens verden og at give dem respekt for videnskabeligt arbejde.

Hvad jeg har nået, må andre dømme om.

H. Jepsen.

4 Digte

VED BESTEMTE LEJLIGHEDER

AF

LUDVIG JENSEN

Ida Falbe-Hansen

Ved hendes Død Oktober 1922

*Naar de ædle dør,
de, som godt os gjorde,
brænder der i os en angrende Trang
at sige den Tak, vi burde.*

*Hende skylder jeg Tak,
langt mer end jeg fik hende sagt,
for hvad hun ud af sin rige Sjæl
gennem Aarene har mig bragt. —*

*lige fra første Gang
vi mødtes og røgted sammen
det fælles Hverv, som hun festligt forlæned
med Aands og Hjertes Gammen,*

*hvor Dommeren som et Menneske sad
med Øjnene milde,
der straalende meldte, at naar det gik godt,
gik det, som helst hun vilde; —*

*og hen gennem Aarene, naar jeg fik
fra hende et Brev, en Bog,
hvor hun vejede og møntede vor danske Arv
saa varm og klog; —*

*helt til de sidste Aar,
da hun slap sin Pen, skønt nødig,
men ikke selv under Sygdommens Plage
af kære Tanker blev mødig.*

*end ikke da helt det svage Legem
var lammet af knugende Baand.*

*For hun var en levende Menneskesjæl,
i hvem det tindred af Aand.*

Professor N. A. Larsen

ved hans Jubilæum 14. Oktober 1928

Melodi: Jeg er Havren . . .

*Dejligt skinner Løv i tidlig Vaar, —
gulnes, muldnes; det er Løvets Kaar.
Dog, skønt Somrens Sang er nu forbi,
end vi har en frejdig Melodi.*

*Tider ældes, Vaar og Vinter gaar,
rask henrinder fem og tyve Aar, —
aldrig tærer Tid dog ægte Guld,
livsgod Sæd vil modnes godt i Muld.*

*Mandig Fasthed er et ægte Guld,
trofast Virke modnes godt i Muld,
varer, alt som Dage gaar paa Hæld,
lyser lifligt op i høstlig Kvæld.*

*Tak til ham, vi festligt fejrer her!
Barsk han er — dog god at komme nær;
Pligtens Mand med fast og sluttet Sind,
som gik fordringsløs til Værket ind.*

*Men vi mødte hos ham mer end Pligt:
Sindets aabne Solskin varmt og rigt,
Skæmtens Vid og Lunets lyse Spil —
det, som Sjælen gerne lytter til.*

*Selv han skelner godt, hvad inderst bor,
og han daares ej ved Skin og Ord. —
agter føje hvad paa Moden kom,
agter ringe: Frasers fede Flom.*

*Glad i Kvæld vi Takken til ham bær,
Tak for trofast Virke, mandig Færd,
Tak, at han som Mester og som Mand
tjener tro vor Skole og vort Land!*

Ved Jeppe Aakjærs Død

Umiddelbart efter Bndskabet

*Saa sank han om og døde
— min Ungdomsven.
Min Haand kan ikke møde
hans Haandtryk igen.
Det var saa godt og fast,
og godt og mildt var Nikket,
og varmt og lyst var Blikket
— som brast.*

*Og alle hans Sange,
saa friske, gavmildt mange,
de tier nu den Vemodsstund,
da tavs blev hans Mund.*

*Saa gaar de over Vange
igen som Lærkesang i Sky
— som Lærken eengang sang ved Fly —
og synger om hans Hjem paa ny
og hele Danmarks Hjem —
og synger alle Minder frem
i hvert et hjemkært Bryst.*

*Men. Aakjær. Ven! din egen Røst.
den tier nu. Dog i vort Sind
det er, som om vi lærte
at lytte did, hvor du gik ind,
til Livets milde Hjerte.*

Silkeborg, den 22. April 1930.

Forstander Vinther

Ved hans 70 Aars Fødselsdag 24. Februar 1933

*Lad nu Sangen stige højt i Kor,
mens vi sidder her om festligt Bord.
Han, vor Mester, som vi fejrer her,
altid havde Sang og Glæde kær. —*

*Sang og Glæde og en frugtbar Id,
som kan fylde hele Aarets Tid;
og de svandt, de mange lyse Aar.
Efterglansen varmt i Mindet staar.*

*Men ved Dagens Dont og travle Snak
aldrig fik vi rigtig sagt ham Tak.
Vi vil prøve, om vi dog en Gang
sammen her kan sige det i Sang.*

*Vi vil synge, hvad vi følte tit:
godt at leve hvor der leves frit.
godt at leve fri for trange Baand.
godt at leve hvor der tindrer Aand.*

*Ædel Tugt er Friheds sande Sjæl.
god den Haand, som styrer vennesæl.
godt vor Mesters kloge Oversyn.
fjernt fra sytten Bud og nitten Gryn.*

*Manden, selve Manden dog især
vil vi takke højt og hylde her:
dansk og aldrig spansk, vor gode Ven,
jævn i Færd hvor end han stedtes hen.*

*Det er godt mod Harm og Hjertevé
at faa høre Vinther rigtig le!
Gid han eje rigt det indre Væld,
munter end i Tidens sene Kvæld.*

*Ja, det kvælder, Bag den lyse Skæmt
Alvors stille Tanke ej er glemt.
Den vor Mester tolked mangen Gang;
den skal ogsaa tone i vor Sang.*

*Gid da Solen skinne mild og stærk
paa vor Mester og hans gode Værk.
længe lyse i hans Ungdomsgaard,
varmt og længe i hans Sølvhaar!*

Seminariet og Højskolen

Efter de to Verdenskrige er fulgt en Række Aar, hvor pædagogiske Spørgsmaal har indtaget en meget fremtrædende Plads i Tidens Diskussioner. Det er ganske naturligt, da en ændret Opdragelse muligvis kan være et af Midlerne til at sikre en længere Fredsperiode.

Efter den første Verdenskrig spillede Højskolen en ret stor Rolle i Debatten baade herhjemme og i Udlandet, og det samme er Tilfældet denne Gang. Fra mange Sider har man krævet, at Højskolens Arbejdsmetoder bør indføres i andre Skoleformer, og dette har ikke mindst været Tilfældet i den nuværende Diskussion om en ændret Læreruddannelse. Disse Krav kommer maaske ikke mindst fra Kredse, der tidligere ikke har haft Kontakt med Højskolen i noget stort Omfang. Man spejder efter en Fornyelse inden for Læreruddannelsen og har saa faaet Øje paa Højskolen, der har været vort ypperste Redskab til Folkeoplysning. — Seminarierne maa lære af Højskolen, hedder det, og saa først kan der komme den Fornyelse, der er nødvendig, hvis den danske Lærerstand skal kunne svare til kommende Tiders Krav.

Da jeg har noget praktisk Kendskab baade til Højskolen og Seminariet, har jeg Lyst til at undersøge Spørgsmaalet lidt nærmere.

Det vil føles naturligt at indlede Undersøgelsen med en Sammenligning mellem de to Skoleformers Arbejdsmaal og Metoder, da en vis Overensstemmelse her maa være Forudsætning

gen for, at Seminarierne kan lære væsentlige Ting af Højskolen.

Seminariet er en Eksamenssskole, hvis Formaal er at uddanne Lærere til den danske Folkeskole, der skal give den opvoksende Slægt et elementært Kundskabsgrundlag og gøre den skikket til at gaa ind i det bestaaende danske Samfund paa en saadan Maade, at den baade nationalt og aandeligt kan videreføre den danske Arv. Der kræves af Seminariet, at det med sine Elever skal gennemgaa et baade stort og vidtspændende Stof paa en saadan Maade, at Eleverne efter bestaet Prøve er egnede til at fremføre et elementært Stof i Børneskolen paa en betryggende Maade, og samtidig skal de have en opdragende Indflydelse paa Eleverne. Seminariet kan derfor ikke nøjes med en ren kundskabsmæssig Indlæring, men maa ogsaa opnaa, at dets Elever har det Maal af Personlighed, der er en nødvendig Forudsætning for at kunne virke opdragende paa Børn — oven i Købet andre Menneskers Børn.

Seminariet har Metodefrihed, d. v. s. det staar den enkelte Lærer frit for at naa det faglige Maal paa den Maade, han finder bedst, forudsat at Metoden sanktioneres af Seminariets Leder.

Da Seminariets Krav til Eleverne er meget store, maa det kræve visse Forudsætninger opfyldt for at kunne godtage unge Mennesker til Uddannelsen; for Øjeblikket kræves en forud bestaet Eksamen eller Optagelsesprøve. Kort udtrykt er Seminariet en højere Lærestanstalt, der skal uddanne en vis Kategori af Tjenestemænd. Helt anderledes forholder det sig med Højskolen. Her er intet objektivt Maal for Undervisningen. Et Højskoleophold har ikke til Maal at forberede Eleverne til en eller anden Stilling; der garanteres ikke Dygtiggørelse til noget Erhvervsformaal. Heri ligger Højskolens enestaaende Stilling blandt Skoler for voksne unge. Teoretisk set kan en Højskole rumme 100 Elever af forskellig Profession, og efter Afslutningen af Højskoleopholdet vender hver tilbage til sit uden større faglig Indsigt. Maaske vil nogen allerede her indvende, at der læres da ogsaa noget paa Højskolen. Naturligvis, men selve den korte Kursustid, 3 eller 5 Maaneder, og Elevernes meget forskellige kundskabsmæssige Forudsætninger siger klart, at »Lærdommen« ikke kan have noget fagligt Maal. I den foreliggende Undersøgelse har de eksisterende Højskolars Timeplaner for øvrigt ikke stor

Interesse; det er Højskolen som Idé, vi har Brug for. Om denne siger Grundtvig:

»Naar Folkets livlige Ungdom træder i fri og levende Vekselvirkning med dem af os, som ikke glemte Mennesket over Børgerne, og Livet over Døden, da, siger jeg, under en saadan fri og levende Vekselvirkning mellem Livet og Lyset, da vil Folket lære at paaskønne og benytte baade Stavnsbaandsløsningen og Folke-raadets Oprettelse. Og Højskolens simple, men store Opgave er den at oplyse Folket om dets egen Natur, dets Fædreneland og Forfatning, Kræfter, Midler og sande Tarv til fælles bedste«.

Et andet Sted hos Grundtvig hedder det: . . . »vise, hvad Vej de maa gaa, om de vil forynges paa de gamle Dage, vinde Magt til at ligne sig selv i deres bedste Øjeblikke: det højeste, et Folk saavel som Enkeltmand kan naa her neden«.

Højskolens Maal er det folkelige, hvorom Sune Andreasen siger saaledes:

»Det folkelige er sandelig ikke blot noget for Almuen — eller for Proletariatet for at tale moderne. Det folkelige er et højt Maal at stræbe efter for *alle* i Folket, en Higen efter sandt Menneskeliv for *hele* Folket. Mon et Folk kan naa højere i Udvikling, aandeligt som materielt-socialt, end til »lige Værdighed i Borg og Hytte«. Andet og mindre er det folkelige ikke. Det burde være et Fællesskab, som Kommunismen vil faa svært ved at naa, thi et saadant Fællesskab opnaas ikke ved Tvang og Terror, men ved en folkelig Livsoplysning til det folkelige Livs Udvikling, en Modning til folkelig Samhørighed og Medansvarlighed«.

Højskolens Opgave er at føre et menneskeligt og folkeligt Vidnesbyrd, saaledes som Christen Kold praktiserede det paa sin Højskole. Han vilde med sit Ord begejstre de unge: lade dem møde Aand — trække dem op, saa de aldrig gik i Staa og derved blev i Stand til selv at »sætte noget i Gang«, hvor de fik deres Virksomhed. Højskolen er efter sin Idé oplivende og oplysende, men Oplysningen er af menneskelig og ikke af faglig Art; »opklaret Gang i ædle Fædres Spor«.

Det vil af det foregaaende ses, at Seminarier og Højskolen m. H. t. Maal er forskellige, men Spørgsmaalet bliver saa, om der er Berøringspunkter, hvor den ene Skoleform kan lære af den anden.

Man kan vist straks slaa fast, at Højskolen efter sin Idé ikke har noget at lære direkte af Seminariet. Hvad saa omvendt? Ja, rent historisk ved vi, at nogle af vore største Navne inden for Seminarierne som Ludvig A. Müller og »gamle Svendsen« for bare at nævne et Par fra ældre Tid, af Højskolen havde lært noget om »det levende Ords« Betydning ogsaa paa en Eksamensskole, og den Lærdom kunde vi vist ogsaa godt trænge til paa de moderne Seminarier, der undertiden trues af den Fare at blive forvandlet til »Skrivestuer«.

En meget større Frihed m. H. t. Stofvalg og Eksamenfrihed i en Række af Fag: Kristendomskundskab, Historie, Litteratur og Pædagogik og maaske flere er rent praktiske Ting, der vilde give Seminariet større Mulighed for at anvende Højskolens Arbejdsmaade, hvilket utvivlsomt ikke vilde være til Skade for Udbyttet af Undervisningen. — Kan der naas videre end til saadanne rent praktiske Foranstaltninger?

Inden jeg svarer paa dette, vil jeg gøre opmærksom paa en Opfattelse, der i de senere Aar synes at være i Fremgang: Læreren som Haandværker. Der kræves fra den Side, at Seminariet først og fremmest skal gøre Eleverne sikre i deres Haandværk, og at Seminariets Undervisning skal koncentreres om praktisk Skolegerning og Psykologi, særlig Børnepsykologi. Den unge Lærer skal fuldtud beherske forskellige Undervisningsmetoder paa alle Klassetrin og have et udstrakt Kendskab til Barnets Psykologi. Al den Tid, der ofres paa Dogmatik, Historie og Litteratur, er mindre nødvendig og maa reduceres til Fordel for det forannævnte. Det er efter min Opfattelse en baade fattig og farlig Tankegang. Jeg ser bort fra det i den, der er selvfølgelig rigtigt, men vil ellers mene, at en saadan Lærertype vil være ganske ude af Stand til at yde det, der kræves af en moderne Folkeskole i Retning af Opdragelse. Her vil i langt højere Grad være Brug for en Lærertype, der i sit Syn paa Menneskeliv og Folk har lært af Højskolen, en Lærertype, hvis Maal ikke blot er at proppe nogle Kundskabsbrokker i Børnene paa en teknisk fuldkommen Maade, men i saa vid Udstrækning, som Barnets Modtagelighed betinger, lade det bærende i Skolens Opgave være et Møde med dansk Aand, som kan præge det for Livet. Ringere og lavere kan den danske Folkeskoles Maal ikke sættes.

Det vil saaledes ses, at Seminariet kan lære meget af Højskolen netop i det, som er væsentligst i dets Arbejde. Men kan det praktiseres?

Her staar vi ved det vanskelige Punkt. Det nytter desværre ikke, at man giver Seminariet den fornødne Frihed og i en Bekendtgørelse fastslaar, at nu skal Seminariets Arbejde præges af Højskolens Idé. Det at holde Højskole er ikke gjort med ydre Indretninger; det afhænger ganske af Lærerens Personlighed, om der kommer noget ud af det.

Vi ønsker de ydre Muligheder for at føre noget af Højskolen ind paa Seminariet og haaber, at mange af dets Lærere under disse Krav maa faa Lykke til i deres Arbejde at være baade Faglærere og Højskolelærere.

Rent praktisk vilde det være ønskeligt, om Forholdene kunde ordnes saaledes, at nogle af Højskolens gode Medarbejdere kunde komme til Seminariet, og at dette med større Velvilje end nu vilde aabne sine Døre for Højskolens Lærere. Hvis der virkelig er Alvor bag den megen Tale om en nærmere Tilknytning mellem Seminariet og Højskolen, skulde der ikke være uoverstigelige Hindringer for at tilrettelægge Forholdene saaledes, at denne Tilknytning blev faktisk mulig.

I saa Fald vilde nogle Aars Erfaring sikkert skabe en Praksis, der vilde være af stor Betydning for en Fornyelse af vor Læreruddannelse.

Bekendelser

Sørgeligt er det gået med mig her i livet. Da jeg var ung, vidste jeg alting — nu ved jeg ingenting. Da jeg var student, ak, hvor mange nætter har jeg ikke tilbragt på en kammerats lille hummer med at ryge tobak (jeg røg shagpipe dengang), drikke svensk punch og diskutere sjælens udødelighed og Guds eksistens! Og når så morgenlyset viste sig på rullegardinerne, kvalmen forhindrede yderligere rygning, og punchen var drukket, så havde vi resultatet. Er det ikke en rystende tragedie, at disse problemer, som årtusinder har tumlet med, har været klaret, og så har jeg glemt løsningen?

Hvor mange efterårsdage har jeg ikke gået ad ensomme skovveje sammen med en ven og talt om alt mellem himmel og jord, men mest om vore kammerater og lærere? Og altid havde vi en dom parat — nu ved jeg, at ethvert andet menneske, selv om det står mig aldrig så nær, er en gåde, som jeg ikke har den ringeste mulighed for at løse.

Jeg tror, at det, der punkterede mig, var den omstændighed, at jeg fik naturhistorie og geografi på seminariet og derved kom i intimere berøring med naturvidenskaben. Havde jeg holdt mig til dansk analyse og retning af stile, er jeg ikke sikker på, at det var gået så galt.

I begyndelsen gik det nogenlunde, for jeg beskæftigede mig væsentligst med ting som insekternes munddele og sælens kindtænder samt problemet om, hvorvidt Hobro eller Grenå har flest indbyggere, og det plejer jo ikke at bringe hverken lærerens eller elevernes sjælefred i fare. Men så tog geologien sig af mig. Jeg læste og læste, og for hvert blad, jeg vendte, åbnede der sig nye

svimlende uendeligheder af tid. Tanken derom gennemtrængte og fyldte mit sind. Når jeg i sommerferien gik ved Vesterhavet, tænkte jeg på, at den samme sol, som jeg så, glitrede på silurhavets bølger for 400 millioner år siden, og havet havde tordnet mod jordens kyster i mere end tusinde millioner år. Havet, sandet og vinden blev evige.

Jeg mindes en sammenligning, som den svenske videnskabsmand Nils G. Hörner har brugt: Vi tænker os tidsforløbet fra jordens tilblivelse indtil nu i formindsket målestok, så at

det svarer til et halvt døgn — fra midnat til middag. Hver halve time kommer da til at svare til cirka 100 millioner år. Den første tid ligger i urtidnattens mørke; kun véd vi, at vældige bjergkæder hævede sig og blev brudt ned igen. Lidt før halvti-tiden skyllede det store kambrisk-siluriske hav ind over norden, og fra den tid ligger havets verden af planter og dyr klart i lyset. Et kvarter før 12 hævede Alperne og Himalaya sig. 18 sekunder før tiden er udløbet, begynder istiderne. Indlandsis gled ned over Danmark fra 3—4000 meter høje ismasser i Norge og Sverige; den smeltede bort, og skove dækkede landet igen for atter at vige for den fremtrængende is. Dette skete gang på gang, indtil isen endelig forsvandt for sidste gang — foreløbig i hvert fald. Da var der en trediedel sekund tilbage, inden klokken faldt i slag. I den tid er jordens store riger opstået og gået til grunde. Og hvad så med den tid, jeg har levet —?

Jeg skrumpede ind, til jeg blev et punkt, hvilket efter vores mellemskolelærers definition »nok ser ud, som om det er noget, men alligevel absolut ingenting er, ikke den mindste smule.«

Men det skulle ikke blive ved det. For så kom astronomien. Med undren forstod jeg, at Solen med alle dens planeter kun var en ubetydelig ener, kun en stjerne blandt 100 000 000 000 andre i den uhyre verden, vi kalder mælkevejssystemet, og som lig et vældigt hjul drejer sig om sig selv — de yderste stjerner når turen rundt på 500 millioner år. Og langt ude i rummet lyser andre verdener af samme slags; dengang jeg først læste om det, var 2 millioner af dem synlige, men senere har man jo fået stærkere kikkerter. Mangen en aften har jeg stået ude i haven og set op mod et af disse mælkevejssystemer, Andromedatågen, og tænkt på, at det lys, der kommer deroppefra, har været 900 000 år undervejs med en hastighed af 300 000 kilometer i sekundet.

Dertil kommer, at disse mægtige stjerneverdener fjerner sig fra os med uhyre hastigheder, jo større, des længere borte fra os de er; de fjerneste raser af sted med en fart af mere end 30 000 kilometer i sekundet. Det er, som om vi befinder os inde i en vældig eksplosion, en sprængning af universet.

Det var ikke så sært, at min sjæls hus styrtede ned over mig — en mindre eksplosion kunne have gjort det. Der stod jeg så i ruinen, mens verdensrummets kulde slog sammen om mig. Det var ikke behageligt, for en temperatur omkring ved $+270^{\circ}$ er et hårdt klima for en sølle sjæl.

Nu tror De måske, at min fornedrelses tid var til ende. Ak nej — det var ikke så vel. Nok var jeg blevet lille; men det er jo i og for sig ingen skam, og det er ofte en lille fyr, der er mest kålhøgen. Sad jeg ikke der og kunne ved min tankes kraft trænge millioner af år tilbage i tiden og milliarder af kilometer ud i rummet? Der var tider, da jeg var som beruset af erkendelsesglæde og fyldt af en grænseløs forundring over verden og tiden — en lykkelig og grødefuld følelse.

Det viste sig imidlertid snart, at både tiden og rummet er såre usikre holdepunkter her i verden. Relativitetsteorien og atomlæren gjorde det snart klart for mig, at min såkaldte »sunde fornuft« (det bedømte jeg den selv til at være) kun var et redskab til hverdagsbrug. Så snart man kommer ned i tilværelsens dybder, svigter den fuldstændig: Hvordan verden end måtte være indrettet, så er den i hvert fald ikke sådan, som vi tænker os den. Tid og rum er kun private illusioner . . .

Jeg mindes et gribende billede af den kinesiske maler Ma Yüan, der levede omkring år 1200: En fjeldskraaning med et ensomt fyrretræ og over det fuldmånen — men bag ved det intet — ikke skyer, ikke himmel, end ikke rum; kun et svimlende dyb af intet.

Over et sådant dyb lever vi.

Ja, men vi lever. Der var en aften, jeg havde siddet og læst astronomi eller atomteori, eller hvad det nu var, og var blevet rigtig gennemfrosset — sjæleligt set. Så gik jeg ud til min hest for at give den dens aftenfoder. Det var bitterligt koldt, og kulden gennemisnede mig, da jeg gik over gården; over mig tindrede stjernerne, »rummets onde stjerner«, som Thøger Larsen siger. I stalden var der lunt, og hesten kom og lagde sit hoved på min skulder, mens jeg strøg dens bløde, varme hud, hvorunder pulsen bankede. Da tænkte jeg: »Ja, du og jeg, vi har begge to livets varme i os — endnu da«, — og jeg så klart, hvad jeg altid havde vidst, nemlig det, at i det isnende rum har vi kun eet at varme os på: livet. Og på den baggrund synes jeg for øvrigt ikke, at der er så stor forskel på, om livets puls banker i en hest eller i et menneske.

Jeg ved egentlig ikke, om jeg interesserer mig for zoologi eller botanik i faglig forstand; det, jeg søger, er livet i alle dets former. Jeg kan gribes ved at se en dafnie under et mikroskop: dens hjerte slår, blodet strømmer, den lever. Så bliver pulsen langsommere, hjertet går i stå, nogle krampetrækninger — det var døden. Både livet og døden har vi to tilfælles. Jeg har lavet mig et valgsprog til at udtrykke det, og for at det skulle tage sig bedre ud, har jeg lavet det på latin: »Est animal fratercula hominis«. Det kan godt være, at grammatikken ikke er helt i orden, for jeg har solgt mit latinske leksikon; men det var meningen, at det skulle betyde: Dyret er menneskets lille bror. Og vi kan godt regne planterne med til familien.

Længe varede det, inden jeg fik lært livets varme i planterne at kende. Men det kom, og nu tror jeg, at den, der vil se livets enkle grund, hellere må gå til planterne end til andre levende væsener. Mennesker og dyr har det som børn, der skriger og skaber sig, når de ikke kan få deres egen vilje frem. Planten afspejler sit væsen klart og rent; den lyver aldrig. Uplettet af

egen vilje udfolder den sig roligt efter livets love; det er, som den ikke lever for sig selv, men for evigheden. Når den tid kommer, da den skal skabe det, der skal overleve dens egen død, iføres den en skønhed, hvis mage næppe findes på jorden. Ofte har det været mig til trøst, når jeg har tabt troen på det hele, at gå ned i haven og se på en rose i al dens fuldkommenhed: Måske dog tilværelsen mener os det vel, måske når vi alligevel målet, hvis vi lader livet selv råde, og måske kunne mange bekymringer og megen kæmpen og skrigen være sparet.

Ja, jeg ved jo godt, hvad man vil sige: det med de levende væseners ondskab. Jeg kender godt alle mordredskaberne: giftkroge, kløer og tænder, der flænses i levende, skælvende kød; jeg ved godt, at planterne i kampen for en plads i lyset kvæler de svage, og jeg har også læst om koncentrationslejre og atom-bomber. Der har også været tider, da jeg har været træt og længtes bort fra det hele, da jeg har følt mig draget mod den buddhistiske opfattelse, at livet i sig selv er ondt, så at målet er at bringe livets onde hjul til at standse, at nå til den endelige udsukkelse. Men alligevel: jeg tror, at livet er mere blindt end ondt, og at den rette følelse over for det levende er medlidenhed: Tilgiv os, vi ved ikke, hvad vi gør.

Og trods alt, er der ikke i udviklingens gang tegn på, at det dages?

Jeg hører ikke til dem, der til enhver tid råber hurra for »udviklingen«. Udvikling betyder for dens samtidige kun forandring, noget nyt, og om forandringen er af det gode, viser sig først senere. Udviklingen kan lige så godt føre fanden i vold. Enhver, der har læst lidt geologi eller historie, ved, at somme tider har det nye ført opad og somme tider nedad til degeneration. Jeg tror ikke spor på den tekniske fremgang. Om man bruger kindbakker eller bajonetter, og om man kommer frem ved hjælp af græshoppespringben eller motorcykel, er ikke væsentligt; der er kun en gradsforskel og ingen kvalitetsforskel. Den intelligens, hvis mål er teknisk fremgang, er blot et led i kampen for tilværelsen, et middel til at slibe våbnene.

Men jeg tror på godhed, kærlighed og menneskelighed, og jeg tror også, at livet har en udviklingslinje i den dimension. Der er vist ikke megen godhed i en flue eller en bændelorm; men der

er det i en rå, der forsvarer sit lam, eller i en hest, der kærtegner sit føl. Dyrepsykologi er som regel et tåbeligt foretagende: man undersøger, om en hest eller en abekat kan kende forskel på en trekant og et parallelogram, og om de kan ringe med en klokke, når de ser en rød lampe, som om det var det væsentligste her i tilværelsen. Eksperimentatorerne skulle hellere pakke deres kram sammen og gå hen og snakke med en hund og se den ind i dens gode, trofaste øjne — så ville de forstå mere af, hvad det hele drejer sig om.

Også i menneskenes historie er der en opadgående linje, hvad angår erkendelsen af det væsentlige. Det er gået i bølger, snart med nedgang, snart med opgang, ofte med en enkelt personlighed som bølgetop: Buddha, Kristus, Frans af Assissi o. s. v. Men alt i alt er det gået fremad. Jeg tror bestemt, at nutidens mennesker er bedre end vore elskede forfædre, stenaldermenneskene, der løb hujende rundt i skoven og hakkede i hinanden med stenøkser, og jeg tror, at engang vil kampen for tilværelsen som grundprincip blive afløst af gensidig hjælp, og nutidens kampmidler blive erstattet af et nyt våben: martyriet.

Men hurtigt vil det ikke gå. Vi har millioner af år bag os, og hvor lang tid foran os? Også i den forstand kan man sige, at Guds mølle maler langsomt — men uden tvivl sikkert.

Glemmer „Moralsk Oprustning“ selv „Den glemte faktor“?

Jeg er ikke litteraturkyndig, saa min mening om stykket som kunst kan være ligegyldig. Dog bliver det næppe klassisk. Paa mig virkede det som en folkekomedie paa godt og ondt, med helte og skurke, som alle forvandlede til noget i retning af engle. Og det gik ret hurtigt og smertefrit til. Og det kunne betale sig for dem. Det var meget hyggeligt. Snart lo og snart græd publikum.

Men hensigten med det har jo været noget andet end blot at spille komedie. Stykket skal forkynde et budskab. Hvilket? I forreklamen blev det stærkt understreget, at demokratiet er i fare, og at »Den glemte faktor«, et led i kampagnen »Moralsk Oprustning«, viser vejen til dets redning. Vejen er den, at mennesker eller klasser, der paa grund af modstridende økonomiske interesser staar i kampstilling over for hinanden, mødes og taler sig til forstaaelse og forlig.

For saa vidt er alt godt. Dette er demokratiets vej, at modsætninger bøjes mod hinanden, og der er ingen grund til haanligt at tale om studehandel af den grund. Og det er en dansk vej. Vi holder ikke af barrikader og revolutioner. I almindelighed skal det nok vise sig fordelagtigt for alle parter at slutte et demokratisk forlig.

Men dette nøjes »Moralsk Oprustning« (M. O.) ikke med at sige. M. O. forkynder, at dette ogsaa er Guds vilje og vej, ja, at det er praktisk kristendom. Det er sandt, at det er praktisk,

at to parter afslutter en handel, som begge mener at have fordel af. Men hvorfor det skal kaldes kristendom, er ikke umiddelbart indlysende. Det samme kan nok baade hedninger og muhamedanere finde paa. Ganske vist taler Jesus om, at man skal holde fred for saa vidt, som man ikke maa sætte sig imod det onde — man skal hellere vende den anden kind til. Men at dette krav ikke kan efterfølges paa ydre vis, forstaar man deraf, at Jesus selv drev vekselernerne ud af templet.

Det var jo nærmest revolu-

tion. Det er altsaa ikke givet, at kompromiets vej er Guds vej, selv om den er fredelig og fordelagtig. Jesus var ikke fornuftig. Hvis han forkyndte sin »moral«, er jeg ikke sikker paa, at »Sønderport« ville fyldes til trængsel tre aftener i træk. Hans budskab var daarskab i forhold til M. O. Han sagde nemlig, at det var Guds vilje, at vi skal elske vor næste som os selv, og hvordan det tager sig ud, er hans liv eksempel paa, fornedrelse, selvhengivelse i lydige tjeneste lige til døden. Guds vej er kærlighedens, selvopofrelsens — og ikke en fornuftig, fordelagtig overenskomst, der kan redde os og vor verden. Der er noget, der tyder paa, at Jesu Kristi Gud stadig er »den glemte faktor« for M. O., og at man i stedet for er i færd med at gøre Gud til garant for vor tryghed, fredelighed og fordel. Det kan betale sig at have med Gud at gøre, efter M. O. Det er betegnende, at borgmesteren i Grenaa — efter avisreferat — bød truppen velkommen med at sige, at i ekstraordinære tider forsøger man ekstraordinære metoder, derfor sætter man i Grenaa haabet til »den glemte faktor«, altsaa til Gud. Nu alt andet glipper, vil Grenaa

byraad forsøge med Gud. — Og det kaldes at praktisere kristendom.

En iøjrefaldende replik i »Den glemte faktor« lyder: »Det gælder ikke om, hvem der har ret, men hvad der er ret«. Og saa rækker arbejder og arbejdsgiver hinanden haanden til forlig. Men er det sikkert, at ret sejrer, fordi der sluttet forlig? Maaske skulle arbejderen have ti gange saa meget i løn, maaske ti gange saa lidt, hvis det skulle være ret, men paa grund af situationen, d.v.s. magtfordelingen, blev forliget, som det blev. Men i »D. gl. f.« gøres kompromis og forlig til det samme som ret. Og hvor Gud ikke glemmes, vil der opnaas forlig. Gud er altsaa gjort til en slags overforligsmand. Men mon det ikke er en betænkelig sag at tildele ham denne rolle? Jesus sluttede ikke forlig med vekselernerne i templet, fordi de forvandlede Guds tempel til en røverhule. Han mente aabenbart, at i dette tilfælde var Guds vilje ét med direkte aktion. — Luther skriver til en ven: »Naar du dømmes rigtigt om evangeliet, maa du ikke mene, du kan fremme dets sag uden tumult, forargelse og oprør«. Det er heller ikke givet, at ret naas ad forligets fredelige vej. Maaske ville Gud finde det ret at slaa bunden ud under baade vor private og samfundsmæssige tilværelse. Maaske er forliget Fandens vej og revolutionen Guds. Hvad véd jeg, og hvad véd M. O.? — Jeg foretrækker forlig, og jeg ønsker ogsaa at sikre demokratiet og min egen trykke timelighed. Men jeg skal nok lade være at paa-staa, at Guds vilje falder sammen med mit ønske eller med min vilje.

Jeg synes, M. O. skulle sige: Vi kæmper for at faa mennesker til at indse, at det er klogt, og det betaler sig for os at leve fredeligt sammen og at slutte fornuftige overenskomster, men vi véd godt, at der ikke er noget særligt kristeligt deri. Men vil man hævde, at man derved er i færd med at indføre Kristi herredømme blandt mennesker, saa maa det efter min mening kaldes kristendomsforfalskning. Hvor Kristus virkelig efterfølges, bliver der hverken brug for at tale om forlig eller fredelighed eller ret, for der gør direktøren sig til ét med sin arbejder — ikke ved

at give ham nogle ører mere i timen, men ved at give ham del i sin tilværelse — ved at give og give sig selv. Det budskab har jeg ikke hørt forkyndt eller set praktiseret af M. O.s folk. Derfor er jeg bange for, at de virkelig glemmer Gud, glemmer hans altomfattende ret til og krav paa et menneske. Derfor nedskrives Guds vilje til noget fornuftigt og formaalstjenligt til betryggelse for vor verdslige livsholdning, til opretholdelse af vor nuværende verdensorden.

☆

Guds vilje gøres til noget overkommeligt, og naar man overkommer den, kan man have en god samvittighed og være glad og frejdig og sige til mennesker: se paa os og følg os efter. Og derved tilsløres, at selvisheden er selve synden, og synden er selve vort menneskeliv. Og naar Guds ret og krav nedskrives til noget, vi kan honorere, har vi ikke brug for Guds barmhjertighed som vort eneste haab og frelse. Derfor lyder der intet evangelium om frelse for syndere, hvor M. O. fører ordet — men kun moral forkyndes. — Det er en ærlig sag og et redeligt formaal at ville forbedre moralen, men deri kan saavel hedninger som kristne mødes, og en muhamedaner kan lige saa godt kalde M. O. den sande muhamedanisme, som en kristen kan paastaa, at det er den rette kristendom. Det er nemlig ingen af delene. — Man har lov at sige, at man som kristen vil gaa ind for en forbedring af moralen i den retning, M. O. anviser. Man har lov at sige, at man tror, det er vejen til at sikre demokratiet. Men at kalde det kristendom er at forfalske evangeliet.

C. A. Grøn.

Læreruddannelsen, set indefra

Fra flere sider har der gennem en årrække været rettet stærk kritik mod den nuværende læreruddannelse. Kritikken, som mandede ud i kravet om en kommission til forberedelse af en revision af seminarieloven, blev også fulgt af Seminarieelevernes Landsråd, som på et møde i Odense i 1944 besluttede at søge tilvejebragt et materiale til grundlag for en bedømmelse af læreruddannelsen ud fra seminarieelevernes synspunkt, idet man gik ud fra, at et sådant kunne være af værdi for arbejdet i den forventede kommission. Det statistiske materiale, som blev resultatet af undersøgelserne, fortalte også en del og viste i øvrigt en væsentlig overensstemmelse i principielle spørgsmål. De følgende tanker om læreruddannelsen er vel bygget på disse undersøgelser, men jeg har ved denne lejlighed — også for at begrænse emnet — ønsket at fremhæve en enkelt side ved læreruddannelsen, som jeg fra et personligt synspunkt finder kan forlange opmærksomhed.

En del af den udefra rettede kritik samler sig om uddannelsens utilstrækkelighed set i relation til folkeskoleloven af 1937, hvis krav om bl. a. sproglærere, sløjdlærere og skolekøkkenlærere slet ikke modsvares af tilsvarende uddannelsesmuligheder i den nugældende seminarielov af 1930, og kravet til en ny seminarielov lyder da som fuld seminarieuddannelse i samtlige folkeskolens obligatoriske fag, muliggjort gennem skærpede optagelsesbetingelser, liniedeling af seminarieundervisningen m. v. Dette krav er en så pinlig logisk konsekvens af folkeskoleloven af 1937, at det næppe kan undgå at sætte sig spor i den kommende seminarielov. Seminarieeleverne har da også tilsluttet sig

det principielle i kravet, hvori man vil skimte de sandsynlige rammer omkring den kommende læreruddannelse, men spørgsmålet er for mig på dette tidspunkt, om disse nye rammer kan rumme en udfoldelse af det nye indhold i læreruddannelsen, som gerne skulle ledsage nyordningen, og som ikke ene er udtrykt af friere arbejdsformer, men som også kommer til udtryk gennem seminariets metodiske og pædagogiske bearbejdelse af folkeskolestoffet.

Læreruddannelsens mål må være en forberedelse

til lærergerningen, men dette mål er ikke ene angivet i krav om visse kundskaber i en nærmere bestemt fagkreds. Det nuværende eksamensbevis er en udmærket illustration til denne misforståelse. Hovedkarakteren består af en snes enkeltkarakterer, hvoraf de 18 i heldigste fald angiver kundskabsakkumulatorens spændingstilstand på eksamensdagen, medens 2 (to) angiver noget om elevens pædagogiske forudsætninger teoretisk og praktisk, dette endda på et såre spinkelt grundlag. Uddannelsen må i sit indhold nødvendigvis bestemmes af dette eksamenspapir, en tungtvejende kundskabsoplæring, som ikke levner mere tid til metodisk bearbejdelse, end at det hele lige netop får et svagt skær af forberedelse til en lærergerning.

Det er denne brist, der først falder eleven i øjnene, og som er årsag til den gængse kritik af førstedelsstoffet, udtrykt i gloser som »terperi« og »realskolestof« m. v. Jeg godtager denne kritik, glosevalget indbefattet, ikke ud fra det arbejde, som gøres, men ud fra det meget, som lades ugjort, blot skal kritikken ikke rettes mod seminarierne, der som oftest udnytter de forhåndenværen-

de muligheder prisværdigt, men mod seminarieloven af 1930, der ikke levner mange muligheder for ændringer i dette forhold. Kunne blot kommende lovgivere af 1930-lovens konsekvenser lære, at en helhed, som kommissionsbetænkningen til 1930-loven var, ikke lader sig beskære og omdanne for at slippe gennem den politiske skærsild, uden at det går ud over det fra begyndelsen tilsigtede resultat. Hvad nytter det at tilsigte at befri seminarierne for unødigt kundskabsoplæring, når man samtidig ansætter mål og optagelsesbetingelser, der nødvendiggør en sådan.

Det er frygten for en lignende kompromisløsning af den kommende seminarielov af lige så indbyrdes lidet sammenhængende elementer, der får mig til at henlede opmærksomheden på nødvendigheden af at give metodikken en ganske anden placering i fremtidens seminarieundervisning. De øvrige problembørn af læreruddannelsen synes også at være så robuste, at de med tilstrækkelig vægt taler for sig selv.

Det er et beklageligt, men traditionelt grundsyn på seminarieundervisningen, at denne som sit hovedformål har at bibringe eleven en vis dannelse og dertil så megen kundskabsfylde, som man nu anser for passende til en lærergerning. 1930-lovens væsentlige bedring i dette grundsyn var erkendelsen af, at man måtte ofre *lidt* mere tid på at lære eleven at *anvende* disse kundskaber. De forløbne 19 år har nu fremkaldt kravet om *noget* mere tid til praktik m. m., men i øvrigt ikke rokket videre ved seminariernes manglende tiltro til, at de kan lære deres elever at undervise. Det undrer mig noget, at vor i øvrigt strengt rationelle tidsalder ikke har medført en afklaring af, at det er her opgaven i virkeligheden ligger. Seminarier i udlandet, der rejser sig af ruinerne, *har* indset det. Forklaringen ligger måske i ruinerne. Hos os binder fortiden.

Allegorier kan være farlige, men alligevel ... tænk på en bil som billede på læreruddannelsen, en bil, der lige forlader hovedsamlebåndet. Dygtige håndværkere har først samlet de enkelte dele og disse igen til det færdige produkt, der nu er klar til at virke efter sin bestemmelse. Når den er »kørt til«, er den parat til at yde sin fulde indsats. Sådan burde læreruddannelsen være. Som den er, kan den i samme billede lignedes med en samling en-

keltdele, motor, chassis, gear o.s.v., hver for sig særdeles fortræffelige ting, men uden den samling, der gør dem til en anvendelig helhed.

Det, der mangler, er undervisningsmæssig anvendelsesfærdighed i det, tiden er gået på seminariet med at lære, mange vil endda mene det, man skulle have lært. Det kan ikke læres på seminarierne, vil seminariefolk hævde. Måske ikke, spørg sløjdfolkene, og svaret vil blive, at der ikke kan undervises på basis af seminariernes sløjdundervisning. Loven giver heller ikke mulighed for det, men hvor længe tror man så, loven tillader undervisning i folkeskolens hovedfag på basis af seminarieuddannelse? Det ville ikke vare mange dage, hvis det blev almindelig kendt, at uddannelsen i hovedfagene så nogenlunde svarer til uddannelsen i sløjd. Det er hårdt sagt, men alligevel.

Kravet til den nye seminarielov om flere praktiktimer kan ikke ene løse problemet. Det *må* ledsages af en omstilling af selve seminarieundervisningen. Den faglige undervisning må tilrettelægges således, at kundskaberne bliver et virkeligt værktøj for eleven i undervisningens tjeneste, man må have et værktøj i hånden, før det nytter med flere praktiktimer at øve det i.

For at anbringe disse synspunkter i deres rette sammenhæng måtte jeg måske dog hellere skitsere min opfattelse af seminarieundervisningens indhold i sin helhed. Det vil da være følgende:

- 1) En højskolepræget kulturpåvirkning, der tager sigte på at udvikle elevens personlighed, ikke alene med henblik på lærergerningen, men tillige, fordi denne i vide befolkningkredse er forbundet med kulturelle opgaver, læreren findes naturligt skikket til.
- 2) Interesse for børn må forudskikkes hos en lærerstuderende, men seminariet må afgive mulighed for et psykologisk studium af sådan værdi, at eleven også bibringes forståelse af børn og dermed også evne til at hjælpe disse.
- 3) faglig beherskelse af folkeskolens fag.
- 4) *metodisk anvendelsesfærdighed i disse.*
- 5) solidt kendskab til indlæringsprocesserne i folkeskolens hovedfag med sikker forståelse af børns vanskeligheder med disse fag — ikke mindst begyndervanskeligheder.

Den fortsatte værdi af en kulturel meddelelse på seminarierne er uantastet af den øvrige debat. Ingen underkender den. Det vil derfor være tilstrækkeligt at være på vagt over for den eneste fare, der truer dette punkt: manglende tid.

Det er ikke min mening at gøre lærerne til skolepsykologer. Lad disse blot beholde deres paradys, men det er læreren, der daglig staar i kontakt med børnene. Hans reaktioner kan være bestemmende for barnets adfærd. En moderne tidsånd kan kræve, at han behersker de hjælpemidler, psykologien giver ham i hænde til at forstå barnets vanskeligheder, såvel arbejdsmæssigt som disciplinært. Til dette formål er en lærebogsundervisning ikke tilstrækkelig, da slet ikke med de forhåndenværende lærebøger. Selvstændige iagttagelser og forsøg og samtaler over disse er mindstekrav som supplement til en almindelig gennemgang af et passende uddrag af den psykologiske litteratur.

Den faglige beherskelse af fagene har hidtil været hovedhjørnestenen i seminarieundervisningen. Nu *må* den anvises en beskednere plads i bygningen. Seminariet *må* nu stille sådanne krav til forkundskaber og selvvirksomhed, at det kan hellige sig andre ting. Den vel nødvendige prøvelse af elevens viden og seminariets arbejde med denne *må* underordne sig den metodiske gennemgang og ske i forbindelse med denne. Prøv at give eleverne praktiske arbejdsanvisninger og et ansvar for opgavens løsning og se, om det ikke går alligevel. Kan man ikke tage et sådant ansvar som elev, kan man heller ikke som lærer, og så er det bedst at få det konstateret, før skaden bliver for stor.

Den metodiske opøvelse, som skulle være denne artikels alfa og omega, *må* da brede sig over den plads, der er vundet ved indskrænkningen i den traditionelle lærebogsgennemgang, og det *må* her erindres, at med den nye praktikbog som grundbog kan her for hvert fags vedkommende ydes et såre værdifuldt arbejde med mangfoldige metodiske problemer, som kun kræver et nødtørftigt forbrug af øvelsesskoletimer. Jeg nævner dette, fordi de små øvelsesskoler hidtil er anset for en hindring for en forbedret metodik- og praktikundervisning. Men naturligvis kan ikke alle metodiske problemer anskueliggøres uden anvendelse af børn, og derfor *må* man også i fremtiden udvide det allerede nu påbegyndte samarbejde med folkeskolen og anbringe nogle

praktiktimer der. Interesserede folkeskolelærere burde da normeres med passende reduktion for dette arbejde. Man kunne da til folkeskolerne anvise en hel del praktiktimer, som jeg vil kalde rutinepraktik, som med lettere opgaver til en begyndelse alene ville have værdi derved, at de skabte mulighed for elevens arbejde med sig selv i den for ham nye situation at stå over for en klasse børn, men som også videre vil kunne aflaste øvelsesskolen med passende valgte opgaver af rutineopøvende karakter. Øvelsesskolen kan da reserveres et om jeg så må sige højere formål med specielle opgaver, og øvelsesskolelærernes nære tilknytning til seminariet indbyder da til et nøje samarbejde mellem seminariet og øvelsesskolen, hvori opgaverne med stoffets pædagogiske behandling og anskueliggørelse kan fordeles alt efter, hvor de bedste forudsætninger findes til stede. Befriet for mange praktiktimer vil øvelsesskoleklasserne selv i de mindste øvelsesskoler sikkert være tilstrækkelige for en sådan udvidet metodikundervisning, der så for folkeskolens hovedfags vedkommende tillige skulle omfatte en behandling af indlæringsprocesserne i disse fag. Disse er psykologisk behandlede, og man må håbe, at de nu ved indføjeljen i fortegnelsen over eksamensstoffets omfang i pædagogik må komme til at indtage en central plads i seminariets arbejde.

Hvis seminarieeleven udover den her skildrede seminarieuddannelse i seminarietiden får et praktikum på ikke under tre måneder, hvor han for første gang i fuldt omfang vil møde begrebet disciplin og i øvrigt ret hurtigt få et fast overblik over sine svagheder og mangler, tror jeg, man vil få seminarieelever, der med større tilfredsstillelse går op i arbejdet, alene af den grund, at der kan skimtes en mening i selve arbejdet, og også, at man vil få dimittender, der står adskilligt bedre rustet til deres gerning, end tilfældet er nu. Og man behøver ikke at frygte, at der ikke vil være nok at lære endda siden. Rummet forude er uden grænser.

Over for disse abstraktioner kan man efterlyse nogle konkrete holdepunkter. Hvor meget skal læres i dette eller hint, hvorledes med eksamen i musik o.s.v.? Hvorfor nu denne bekymring og uro over mange ting, hvis kun eet er fornødent, og det var det for mig — denne gang.

Jubilarer, samlede til fest i Silkeborg sommeren 1949

Årgang 1902

Blandt de elevhold, der i sommer har gæstet seminariet, er også årgangen 1902.

Sammenkomsten i år er den første siden vor dimission. Men siden 1903 eller 1904 har vi haft en vandrebog, der endnu røgter sin dont som budbringer mellem os.

Under sit sidste omløb bragte denne »vandringsmand« et mangestemmigt ønske om, at vi dog skulle se at få en festlig sammenkomst engang. Og så skulle det være snart; vi er jo ikke årsunger, og døden har tyndet betydeligt ud i flokken. Af 31 dimittender i 1902 lever endnu 19; men kun 5 er i embede.

Der blev gjort alvor af tanken med det samme, så meget mere, som det dog er et jubilæumsår: 50 år siden optagelsen på seminariet. 17 af holdet indmeldte sig, men desværre blev 3 forhindret i at deltage. 14 gav altså møde, deraf flere med damer. Og vi havde en herlig dag.

Efter at vi om morgenen havde hilst på fru Vinther og forstander Herluf Jensen, gik vi til kirkegården og lagde kranse på Vinthers og K. Knudsens grave (Knudsen var vor klassekammerat). Så gik turen tilbage til seminariet, hvor vi havde den glæde, at Ludvig Jensen tog en time med os.

Det blev en oplevelse.

Ludvig Jensen begyndte som i gamle dage med at gennemgå et stykke grammatik. Men han kom snart ind på et endnu mere fængslende emne: personlige minder, og vi fik et betagende indtryk af, hvorledes han allerede i drengeårene havde fået en le-

vende indførelse i den historiens og digtningens verden, hvor det altid var en berigelse for os at vandre under hans førerskab. L. J. sluttede med en gribende fremsigelse af de sidste vers af Grundtvigs digt om Niels Ebbesen.

Klassens ordfører takkede varmt for den oplevelse, vor gamle lærer havde beredt os, og føjede til: »Det minder levende om vor seminarietid, hvor vi også stundom under L. J.s ledelse kom bort fra grammatikkens slagne landevej ind i skønne egne, hvor det var herligt at dvæle«.

Under besøget på seminariet var vi sammen med årgang 1915; men derefter skiltes de to holds veje. 02'erne spiste frokost på hotel »Grand« og efter sejlturen middag samme sted. Ved midt-dagen havde vi den glæde at have fru Vinther, der også havde været med på kirkegården og på seminariet, som gæst.

På »Grand« tilbragte vi nogle hyggelige timer sammen. Tale og sang vekslede, snart i alvor, snart i skæmt. Mange minder fra gamle dage blev opfriskede. Med taknemmelighed mindedes vi forstander Vinther og hele den udmærkede lærerstab på vor ungdoms skole. Der blev sendt hilsen til vor gamle lærer Halsteen (løjtnant Hansen) og til to syge kammerater. Fru Vinther takkede for ethvert bevis på taknemmelighed mod hendes mand.

Der blev fra flere sider udtalt ønske om, at vi kunne samles på ny om 3 år — 50 år efter vor dimission. et vidnesbyrd om, at der må have været tilfredshed med sammenkomsten, og at der må have været nogen sandhed i ordene, da vi sang:

». . . Nu samles vi atter fra vest og fra øst,
og minderne taler med manende røst
om frydelig færd i Guds frie natur
og boglige sysler i trange bur.

De festlige stunder, vor boglige flid
fast lænked os sammen i ungdommens tid
med rosenbånd fagre, som ej skal forgå,
men holde os fast end som gubber grå«.

P. S. J. Binderup.

Årgang 1914

Til at begynde med så det ikke alt for lovende ud for vort 35-års jubilæum. Vi var for sent på veje, og indmeldelserne kom kun langsomt. Men så vovede vi at sælge skindet, før bjørnen var skudt. Ludvig Jensen lovede at tage »time« med os, seminariet gav os løfte om nr. 4, og hotelsal blev lejet. Da det senere viste sig, at årgang 1902 skulle feste samme dag, lovede Ludvig Jensen at tage begge hold i skole samtidig.

5. juli kl. 10 samledes vi i nr. 4. Forstander Herluf Jensens hjertelige velkomsttale gjorde det klart for os, at vi stadig bliver betragtet som »børn af huset«, akkurat som i Vinthers tid, og det gav en tryk og hjemlig fornemmelse, som vi er taknemmelige for. Så gik Ludvig Jensen på katederet, og vi fik en dansktime — og en dansk time — som vi husker dem fra gamle dage, når de var bedst. Stilfærdigt, inderligt, formfuldendt og tankeklart, snart muntert, snart alvorligt lød vor gamle lærers tale til os. Ingen klapsalver brød stilheden, da han sluttede; de ville have skurret. Men den stille grebthed, vi alle følte, blev smukt tolket i den tak, som en af de ældre på alles vegne rettede til ham. Ågerskov føjede vor tak til samt takkede 1902'erne, fordi de så venligt havde tilladt os »unge« at have time sammen med dem.

Derefter drog »ungdommen« — 18 i tal — til Missionshotellet, hvor festen fortsattes ved en frokost med fru Vinther, Ludvig Jensen og hans omsorgsfulde husfælle, frk. Larsen, som vore ærede gæster. — Her var næsten alle egne af Danmark repræsenteret: fra Ålborg og Mors, fra Als, fra Vesterhavet og fra Falster var de kommet, og adskillige, som var forhindret, havde sendt brev eller telegram. — Det er underligt, som de mellem-liggende år ved en sådan lejlighed kan svinde bort. Vi er blevet ældre, stivere, og årene har skrevet deres strenge skrift i vore træk, men alt det stryges for en stund bort som af en venlig hånd; gamle minder friskes op, muntre episoder repeteres, og både vers og prosa må holde for i talernes række.

Kl. 14 smuk køretur til Himmelbjerget, ½ times herlig udsigt fra toppen, tordenvejr og kraftige regnskyl. I hotellets fine afdeling var der ikke en plads at opdrive, men inde i »slyngelstuen« var der tomt; der lavede vi os et stort fælles bord, fik

en lille piccolo til at sørge for os og havde det så morsomt og primitivt, som det passer sig for ungdom på udflugt.

Sejlturen hjem måtte desværre opgives. Med rutebil nåede vi Silkeborg, hvor festen fortsattes privat. Vi fik en herlig aften ud af det. Hjælpsomheden fejrede triumfer: når een talte, var der en 3—4, der hjalp til. Høgsgbro sang solo — af eget digt, — vi andre sang omkvædet. Og så rejste Malling sig, og vi fik hans ustyrlig morsomme fremførelse af manden på komedie. Vi har hørt den før, men det gør ingen forskel; man må le, til man vrider sig og tårerne triller. Bagefter fik vi »Svinedrengen«, gengivet så fint, næsten vemodigt, så det eventyr fik helt nyt indhold for os. Tak, Malling!

Hvem fik den geniale idé, at vi på omgang skulle fortælle et eller andet gemytligt træk fra seminarietiden? Lige meget — men resultatet var broget og vældig underholdende.

Kl. 21½ afrejste ca. halvdelen. Vi andre gik »oddetur«. Vejret var nu mildt og friskt efter den gode regn. Vi nåede kun midt ud på broen. Der stod vi en stund og nød den smukke udsigt over vandet og så byens lys tændes — og repeterede på ny oplevelser fra »dengang«. Derefter drog hver til sit.

Sejltursbilletterne, som vi ikke fik brugt denne gang, gælder i ubegrænset tid og bliver gemt til vort næste stævne. Vel mødt i 1954!

M. E.

Årgang 1944

Torsdag den 28. juli 1949 samledes i seminariets gård 19 »gamle« fra 1944. Flere havde ægtefællen med, og da vi blev samlede alle, var vi 25.

Vi tog med den ordinære rutebåd til Himmelbjerget kl. 13 og oplevede under sejlturen omtrent den samme stemning, som når vi i sin tid var med hele seminariet på »Himmelbjerget« den første dag efter sommerferien.

På hotel »Julsø« var der fælles kaffebord, og her blev der snakket, så det battede noget. Billederne af barnet eller børnene derhjemme kom frem og blev beskuet og måske også sammenlignet (!). Efter en tur op på »bjerget« sejlede vi med rute-

båden til »Ny Hattenæs«, hvor de stegte kyllinger ventede på os. Egentlig først på sejlturen hertil kom den rette »seminariestemning« frem. Svend Aage tog op af tasken Emborgs nodeblok, og nu tog sangen fat. Alle de forskellige kanons, der i sin tid blev nedskrevet i sangtimerne, måtte synges, mange endda flere gange, og så slog de end ikke til på turen, hvorfor vi måtte tage vor tilflugt til højskolesangbogen. — Efter maden på »Ny

På Himmelbjergets top. Der mangler et par i, at alle deltagere er med, nemlig Rasmus Hansen, Lis Rasmussen og Søren Nielsen.

Hattenæs« mindedes Erik Hansen i smukke ord Aage Søndergaard og seminarielærer Knud Knudsen og takkede til slut, fordi sammenkomsten var blevet til virkelighed. — Det blev langt ud på aftenen, inden man skiltes for at gå i nattekvarter.

Formiddagen, den 29., var til fri disposition, og kl. 13,30 havde vi aftalt at mødes i nr. 4. Seminariet var i disse dage fyldt med håndværkere overalt, så det var ikke nemt at finde et ledigt rum at være i. Efter en sang gik snakken muntert. De fleste havde før mødet været seminariets lokaler igennem.

I nr. 4 fik de fleste for første gang billedet af forstander Vinther at se. Det er et smukt billede, og det hænger på et godt sted.

Det var meningen, at vi ville have hilst på forstanderparret. Det lod sig ikke gøre på grund af den store afstand mellem Silkeborg og Uggerby, men jeg lovede at sende en telegrafisk hilsen til 1. august. — Vi aflagde en kort visit hos fru Vinther, der kun kendte få af os ved navn, men som var meget glad for at se os. Vi havde en buket blomster med og sang verset: Om levende

blev hvert træ i skov — hvorefter fru Vinther gav hver enkelt hånden til afsked.

Fru K. Knudsen opholdt sig ikke på det tidspunkt i Silkeborg, hvorfor der blev sendt en blomsterhilsen til hende også.

Det sidste punkt på programmet var et besøg på kirkegården, hvor Kjær (forhen Sminge, nu Randers) nedlagde blomster på forstander Vinthers og seminarielærer K. Knudsens grave.

Derefter skiltes vi med ønske om at mødes igen i sommeren 1954 til 10-års jubilæum

— thi mindet lader som ingenting,
er dog et lønligt kildespring.

Søren Nielsen.

25 års jubilarene

Skønt selve dimissionsdagen er den 12. juli, var jubilæumssammenkomsten af praktiske grunde fastsat til lørdag den 2. juli. Af 30 nulevende kammerater var 24 mødt op, da vi samledes på seminariet i nr. 4, hvor Ludvig Jensen gav en time. Det er ikke for meget sagt, at for alle tilstedeværende blev denne time en stor oplevelse, hvorom en af kammeraterne meget træffende udtrykte sig, at alene den var værd alle anstrengelser for at komme med til jubilæet. Fru Vinther, fru K. P. Knudsen, Bjerre og Herluf Jensen fik vi hilst på. Fru K. Knudsen var syg, og Emborgs udrejst. Efter Ludvig Jensens time spadserede vi ud på kirkegården for at lægge blomster på forstander Vinthers og de afdøde læreres grave, og om eftermiddagen gik turen op ad åen til Himmelbjerget. Middagen indtoges på hotel »Dania«, hvor vi tilbragte nogle hyggelige timer, indtil vi brød op ved midnatstid for at gå »oddetur«. Efter »oddeturen« sluttedes af med en »smørrebrøds-sammenkomst«, der varede til solens opgang søndag morgen. Søndagen var helliget enkeltmandsture eller udflugter i mindre grupper til særlig minderige steder.

Fra først til sidst herskede den bedste stemning, inspireret af samværet med gamle kendinge, af stedet og omgivelserne, hvor vi havde tilbragt så mange uforglemmelige stunder i vor grønne ungdom. Nogle af kammeraterne syntes ved første møde kende- ligt forandrede, men det var kun det ydre. Vi var som for 25 år siden vidt forskellige i mangt og meget, men fælles om henvivenheden og ærbødigheden for vor gamle skole og stadigvæk knyttet sammen af dette ubestemmelige, som gør Silkeborg Seminarium til noget helt for sig.

J.

En anden deltager skriver: Helt sammensmeltede blev vi først, da vi efter en oddetur havnede på Vestre skole, hvor Johannes Jørgensen var vært ved et smørrebrødsbord med diverse. Her blev vi ved til den lyse morgen. Her faldt de sidste skranker! Her blev vi igen »riner« og »rister« og ønskede sikkert alle, at vi for en tid kunne blive ved at være det.

Det var Johannes Jørgensen, der havde arrangeret det hele, og han havde gjort det så godt, at vi alle var tilfredse. Da vi næste dag langt op på dagen igen mødtes, var vi alle enige om, at ingen kunne have gjort det bedre. Tak for det, Johannes Jørgensen!

I løbet af søndagen og mandagen spredtes vi igen ud over landet. Men vi mødes igen !

J. K. L.

Oplysninger om jubilarerne

Andreassen, Sigvald, Nørresundby.

1924: Nørresundby.

»I 10 år lærer ved den kommunale aftenskole. 1945 lærer ved Arbejdsteknisk skole og siden 1946 leder af samme. Har i årenes løb været leder af mange kursus i naturhistorie for den stedlige jagtorganisation. Har i mange år været i bestyrelsen for samme, og de sidste 11 år kasserer og censor ved frivillige jagtprøver.

I ca. 8 år været købstadlærernes repræsentant i kredsstyrelsen«.

Anthonsen, Jessie J., Østergade 11, Silkeborg.

1924—25: Hadsten realskole.

1925—47: Tapdrup.

»Jeg har særlig interesseret mig for det sønderjyske Arbejde, har været paa Grænselandskursus i 1935 og herefter stiftet »Sønderjysk Forening for Tapdrup Sogn«, hvis Kasserer og Formand jeg var til 1947. De sidste 12—13 Aar har jeg været stærkt plaget af Sygdom, hvorfor jeg $\frac{1}{9}$ - 47 maatte tage min Afsked med Pension. Siden da har jeg opholdt mig i Silkeborg hos min Søster og har særlig taget Del i Dansk Kvindesamfunds Arbejde og sidder i Bestyrelsen for Silkeborg Kreds«.

Benggaard, Jens O. K., Hadsten realskole.

»Bortset fra et år som vikar har jeg hele tiden været ved den private skole og befundet mig vel der. De første fire år var jeg ved Tarm kost- og realskole og i de sidste tyve år ved realskolen i Hadsten.

Mine hovedfag har hele tiden været regning, matematik og fysik, og jeg har haft flere feriekursus i disse fag. I 1937 blev jeg gift. Min kone, Karen Storgaard, er lærerinde ved skolen her. Hun er dimitteret fra Silkeborg 1931. Vi har to børn«.

Birk, Jens E. N., Søby. Død.

Bjerge, Alf, Helsingøe kost- og realskole.

1924—25: Lærer ved »Forberedelsesskolen til Horsens Stats-skole«.

1926—28: Lærer ved Brørup Stationsskole, (Kommuneskole).

1928—40: Lærer ved det grønlandske Skolevæsen:

1928—30: Lærer ved Godthaab Seminarium.

1930—39: Forstander ved »Julianehaab Efterskole«.

1937—40: Skolekonsulent for Sydgrønland.

1940—44: Ejer og Bestyrer af »Maribo private Realskole«.

1944—45: Elev paa »Statens Lærerhøjskole«, samtidig erhvervet Diplom som Talelærer.

1945: Ejer og Bestyrer af »Helsingøe Kost- & Realskole«.

Borg, Gunnar K., Oksbøl.

»Efter fire gode år på Silkeborg Seminarium, som jeg stadig tænker tilbage på med glæde over godt kammeratskab og dygtige lærere, begyndte jeg mit arbejde som lærer den 1/9 1924 ved Stjær skole i Storring—Stjær—Galten kommune i Århus amt. — Fast ansættelse fik jeg 1/4 1926 som 2. lærer ved V. Hassing skole, Ålborg amt, hvor jeg var til 1/6 1929, da jeg blev 1. lærer ved Bjerregrav skole, Bjerregrav—Ålum kommune i Viborg amt. Men 1/1 1935 vendte jeg tilbage til V. Hassing skole som 1. lærer og var der, til jeg 1/6 1948 atter trak teltpælene op og rejste til Oksbøl kommuneskole som 1. lærer. Det var hjemstavnen, der drog. — Jeg har således stadig arbejdet i landbyskoler, og jeg befinder mig særdeles vel derved«.

Clausen, Sigvald Chr., Blichersgade 41, Kjellerup.

1924—26: Vikariater og soldatertjeneste.

1926—27: Statens Gymnastikinstitut.

1927—29: Vikariater, »Lediggang« og Smaakursus.

1929: Lærer ved Kjellerup Kommuneskole.

Gam, Mikael.

1924—25: vikar for andenlærer i Uge, Sdr. Jylland.

1925—28: seminarielærer i Godthaab, Grønland.

1928—48: efterskoleforstander i Egedesminde.

1931—48: skolekonsulent for Nordgrønland.

1949: medlem af Grønlandskommissionen.

1950: antagelig hjemsted Godthaab, Grønland.

»Tillidshverv: tillidsmand for Grønland for »Komiteen for grønlænderinders uddannelse« — desuden forskellige smaa-hverv. Har desuden beskæftiget mig med aftenskole, biblioteks-væsen, foredragsvirksomhed, udgivelse af lærebøger samt været »biografdirektør« (!) i Egedesminde.

Jeg er gift og har en søn og to døtre, der begge er gift, og bedstefar er man ogsaa blevet!

For mig, der i en alder af en snes aar kom »lige fra ploven« ind paa seminariet, blev det mødet med »en ny verden«, der fik særdeles stor betydning for mig, — en verden, der var personificeret i forstander Vinther og hans fortræffelige lærerstab. Jeg tænker med taknemmelighed og glæde tilbage paa baade dem og gode kammerater.«

Gammelgaard, Elise M., Skovbakken, Bagsværd. Gift Lauge Thomassen.

Henriksen, Karen Marie, Vigerslevvej 57 C, Valby. Gift Langager.

Lærerinde ved Statens Kursus i håndarbejde efteråret 1924.

Lærerinde i Ulfborg 1. nov. 1924 — 1. maj 1926.

Vikar i Søborg, Lyngby, Hedehusene og Hvidovre til 1. nov. 1928.

Fast ansat i Hvidovre 1. nov. 1928. Virker stadig.

Underviser fortrinsvis i håndarbejde.

Ægteskabelige forhold: Se Langager!

Fritidsinteresse: Hus og hjem. Bogbinding.

Jelsberg, Aage, Assens private realskole.

»Her er ikke ret meget at berette. Mit Liv har været temmelig ordinært. 3 Aar ved Hadsten private Realskole, 20 Aar ved Holstebro kommunale do. Fra 1. August 1947 egen Realskole, nemlig Assens private Realskole med 150 Elever og otte Lærerkrafter.

Har haft 30 Ejendomme, 40 Byggegrunde og bygget 3 Villaer for at komme i Besiddelse af de Penge, der skulde til for at faa egen Skole og komme bort fra den Pølsefabrik, et kom. Skolevæsen med 1500 Elever er. Har haft Jordens vidunderligste Hustru, som desværre døde fra mig i Maj Maaned i Aar.

Navneforandring fra A. Iversen til Aage Jelsberg. Lever videre for min Skole og mine 150 vidunderlige Børn«.

Jensen, Jens, Vestergade 2, Struer.

1924—27: Vikariater forskellige steder. Ølgod efterskole og Roskilde højskole.

1927—30: Børkop realskole.

1930—32: Bestyrer af Odder privatskole.

1932: Struer.

Jensen-Nybjerg, Karen I., Lumbsås.

Jepsen, Svend, Ørderup, Toftlund.

1924—26: Hadsten realskole.

1926: Ørderup enklassede skole.

»Mit ønske om at blive lærer paa landet blev opfyldt, og jeg har været glad for arbejdet her; der er 25—30 børn i alderen 7—14, som undervises samtidig«.

Jørgensen, Johannes, Vestre skole, Silkeborg.

»Lige siden seminarietiden har jeg været ved Silkeborg kommunale skolevæsen, hvor jeg har gennemgaaet de forskellige udviklingsstadier fra vikar til skoleinspektør. Uden for skolen har jeg haft forskellige job, for det meste ulønnede, men ret interessante. Jeg er dog af den opfattelse, at børneskolen giver sin mand nok at bestille, og jo mere man gaar op i sit arbejde, jo gladere bliver man for det. Silkeborg er efter min erfaring en dejlig by, saavel for elever som for lærere«.

Kjældgaard, Marie, Silkeborg. Gift Faxholm.

Kjærgaard, Marie, Teestrup, Haslev. Gift Balle Petersen.

1924—25: Vamdrup realskole.

1925—28: Skjørring, Galten.

1928—29: Lundby.

1929: Gift.

»Her er fire sultne Unger i Alderen 19—12 Aar, hvoraf ingen endnu har naaet et Maal«.

Kristensen, Aksel M., Helberskov, Als, Østj.

1924—26: Odder højskole.

1926—32: Vinding højskole.

1933—34: Rodskov.

1943: Helberskov.

»Fritidens Sysler og Hverv: Aftenskole og Mødevirksomhed. Esperanto. Danmarks Retsforbund. Norden og Grænselandet («Dansk-nordisk Ungdomsforbund« — Sydslesvig).

Heldig er den, der i de unge Aar faar Lærere, der *alle* som een viser Veje, aabner Udsyn, skænker Skatte. Dette oplevede jeg — kommende fra jævne sunde Landsbyforhold og det evig hæderværdige Bondearbejde — som læskende Kildespring for tørstende Sind paa Silkeborg Seminarium, »Aandens Skaber-time«.

Langager, Jens, Vigerslevvej 57 C, Valby.

1924—25: Aadum.

1925: København.

»Faglærereksamen i matematik med regning og i fysik med kemi.

Underviser fortrinsvis i regning og matematik i mellem-skole- og realkl.

Gift 19. oktober 1928 med Karen Henriksen, ogsaa dim. fra Silkeborg sem. 1 datter, f. d. 12. april 1934.

Har i en længere årrække været (er det ikke nu) lærerråds-formand.

Fritidsbeskæftigelse: Læsning, foreningspolitik, politik. Efter besættelsen: Sydslesvig. Medlem af Sydslesvigsk Udvalg af 5. Maj 1945. Formand for et lokalt udvalg i København. Leder af en fadderskabskreds.

Jeg har været glad for min gerning her i København.«

Langkjær, Jens A. R., Frederiksberggade 15, Silkeborg.

Madsen, Ellen M. Død 1949.

Madsen, Jensine, Høng børnehjem.

»Jeg begyndte som friskolelærerinde i Sdr. Resen i nærheden af Karup aa; men enten duede jeg ikke, eller det var friskolen. Den eksisterer ikke mere. Som vikar ved forskellige skoler lærte jeg bl. a., at jeg absolut ikke egnede mig til friskolelærerinde. Et aar i Gams hjem paa Grønland var dejligt for mig, men afsatte ikke større spor i det grønlandske skolevæsen.

1930 var det vist, at jeg endelig og uigenkaldelig gik over til børneforsorgsarbejdet, og der fandt jeg den plads, hvor jeg skulle være. I 1942 blev jeg forstanderinde for Høng børnehjem.

Videreuddannelse, ak ja. Seminarieuddannelsen er i alt fald ikke tilstrækkeligt grundlag til arbejdet inden for børneforsorgen, men forstander Vinther sagde ogsaa til os, at seminariet kun kunne lukke vinduerne op for os.

Til eventuelle interesserede blandt S. S. S.s yngste medlemmer vil jeg kun sige: Hold jer væk fra børneforsorgsarbejdet, hvis I ikke føler det som — ja, jeg vil bruge saa stærkt et ord som kald, saa I kan sammenfatte jeres ønsker om videreuddannelse, fritidsinteresser, jeres mere private ønsker, familieliv, sommerferie, juleaften m. m. i jeres arbejde. Kan I ikke lære det, bliver I skuffede, og børneforsorgen bliver skuffet over jer. Men kan I lære det, saa finder I ingen gerning, som bringer rigere glæder og større tilfredsstillelse. Økonomisk er stillingen nogenlunde ens for en lærer i børneforsorgen og i folkeskolen.

Silkeborg Seminarium blev en del af mit liv; jeg kan slet ikke forestille mig min tilværelse uden. Men det vilde stemme daarlignende med Vinthers og vore gamle læreres aand, om vi blev staaende, hvor de slap os. Mit arbejde har maaske fjernet mig tilsyneladende meget fra det, S. S. søgte at uddanne mig til. Meget af det kundskabsstof, som vi mere eller mindre lystbetonet tilegnede os, har jeg ganske samvittighedsløst glemt; jeg vil i dag have svært ved at løse en anden grads ligning eller finde byerne i asien. Men jeg bilder mig ind, at jeg forstaar mig

lidt paa mennesker, og begyndelsen til den forstaaelse fik jeg med mig fra Silkeborg Seminarium, hvad jeg siger tak for. Jeg har en lille adoptivdatter paa 9 aar; naar hun bliver stor, vil hun paa Silkeborg Seminarium. Saa meget skylder jeg Silkeborg Seminarium«.

Olsen, Julie K., Farum.

Pedersen, Marinus, København.

Schøler, Anker, Garding, Sydslesvig.

Stougaard, Sigurd L., Kildebakken 16, Næstved.

1924—34: Kjellerup realskole.

1934—43: Næstved komm. realskole.

1943: Næstved komm. gymnasium.

Formand for »Næstveds Kommunelærerforening« og gymnasiets lærerråd.

Svendsen, Gotfred S., Romlund, Ravnstrup.

1924—26: Vinderslev, Almind, Låsby m. m.

1926—31: Pindstrup.

1931: Romlund.

»12. juli 1924 — feststemning over det hele; alle kom med, og alle var opsat på at gøre en gerning for danske børn og Danmarks fremtid. En festlig afslutning på 3—4 års frugtbringende arbejde, et vemodigt farvel til vort gamle sem. med de mange gode minder om slid og sejr, om godt kammeratskab og glade stunder og så ud på jagt efter arbejde og lidt fortjeneste til den slunkne pung; men om budet var der mange. 100—200 ansøgere om et vikariat var slet ikke sjældent. Den hårde virkelighed fik efterhånden slidt glansen af festdagen; men for de fleste af os kom solen atter frem, og alle tænker vi tilbage på seminarietiden som nogle af vore bedste år.

Lige straks fik jeg nu intet kateder at udslynge visdomsord fra. Derimod fik jeg et spand heste og en vogn. Kornet skulle jo i hus, og bønderne var flinke. Jeg fik, som salig Wessel ønskede for sig, en god løn og det letteste arbejde. Bl. a. skulle jeg trække en 1000 punds tyr til slagteriet, en gåtur på 20 km; men der var »hvepse« på den samme vej, og pludselig fandt jeg mig selv på »sparkstøtting« med uhyret som trækhest farende hen over grøfter og skel, en støvlehæl røg af, jeg på rundtur i luften

og kreaturet ad pommern til; men på slagteriet kom den, og jeg fandt min støvlehæl igen, da spadsereturen var overstået.

Det er udelukkende folkeskolen, jeg har arbejdet ved. Desuden er jeg kirkesanger, kirkebylærer, tillidsmand for Tyendesporeforeningen, tillidsmand for telefonabonnenterne, formand for Røde Kors kredsen for Varde-Fiskbæk-Romlund kommune, fhv. medlem af brændselsnævnet, revisor for lærerkredsen, jagtforeningen o. s. v., alt sammen ben uden kød, men heller ikke meget tidkrævende.

Har taget en kvinde til ægte og med hende fået seks velskabte børn, så nogen velsignelse er der da faldet i min turban.

Har besøgt Oslo, Mølle, Slesvig, Stockholm, Hamburg, Upsala, Lybeck, Rendsborg, Malmø, Berlin og så naturligvis Hobro.

Sådan er de 25 år listet af, og vi har nu den korteste ende tilbage; men til gengæld lyser minderne klarere, og det grundlag, som vore kære gamle lærere på sem. lagde til rette for os, har været så stærkt, så vi har kunnet bygge og stole på dets bærekraft«.

Svensden, Johanne A., Bagterp, Hjørring.

1924—41: Bagterp vestre skole.

1941: Bagterp østre skole.

Sørensen, Thora, Sdr. Borup, Skals. Gift Lauridsen.

1924—25: Horsens private realskole.

1925—27: Gern.

»Gift 13. Okt. 1927 med Lærer Uffe Lauridsen, dim. fra S. S. 1922, og har siden boet i Sdr. Borup Skole pr. Skals, hvor jeg underviser Pigerne i Haandgerning. Det sker undertiden, at jeg i en snæver Vending vikarierer for min Mand, men i øvrigt er jeg stærkt optaget af min Gerning som Husmoder og Moder for vore 2 Døtre, som nu er 18 og 16 Aar«.

Thorsen, Laurids. Død 1949.

Thuesen, Gerda A.,

1924—33: Samsø realskole.

1933: Odense (timelærerinde, lærerinde, overlærer).

»De 3 år i Silkeborg er kommen en på afstand, men klarere

ser man nu, i hvor stor gæld man står til Vinther, Ludvig Jensen, K. Knudsen, Sofie Hansen, Jepsen, hr. og fru Emborg. Lad mig nævne et par eksempler blandt mangfoldige: Hvem af os er mon ikke præget for livet af Vinthers åndfulde gennemgang af patriarkfortællingerne — så jævnt og ligetil og dog så betagende; eller hvem af os underviser i det danske sprog uden at sende Ludvig Jensen en taknemmelig tanke og ønske, at vi kunne give vore elever en lige så stor kærlighed til det, som han gav os. Vi mindes timerne i gymnastiksalen under fru Emborgs inciterende undervisning. Og vi hører endnu tonerne af »Hr. Witteborg«, magtfuld og betagende under hr. Emborgs taktstok. Vi genoplever en af Sofie Hansens timer, så moderligt myndig en undervisning, så elskeligt et menneske. Vi sender hr. Jepsen en beundrende tanke, når vi selv står i fysiklokalet; det hele så så let og elegant ud. Og hvor ville man gerne have mødt K. Knudsen igen på 25 års-dagen! Endnu føler man sin store overraskelse ved dengang at opdage, at denne energiske, dygtige lærer tillige var så elskeligt et menneske, fuld af vitalitet og levende interesse for sine elevers vé og vel i småt og stort.

Først og sidst føler man en dyb taknemmelighed mod det seminarium, der gav os en udstrakt frihed og lærte os at forstå, at frihed uden ansvarsfølelse er meningsløs.«

Vestergaard, Frode, Heden, Albæk.

1924—27: Bratten og Bramminge.

1927: Heden.

»Da jeg forlod seminariet i 1924, gik jeg ud til min gerning med følgende udtalelse i lommen fra forstander Vinther: »Det er min tro om ham, at han efter sine evner, anlæg og interesser vil egne sig bedst til at blive faglærer i naturfag og sprog«. Hvorledes har jeg nu forvaltet dette mit »største pund«? — I Bramminge fik jeg held til at komme til at føre et hold elever op til præliminæreksamen i engelsk og tysk i en privat skole. Det gik meget godt. Nogle store piger i præliminærklassen ville prøve mig af og satte et vækkeur til at ringe i katederet. Jeg lod det ringe ud og trak det op et par gange i timen og lod det ringe, erklærede uret for at være noget kram og smed

det ud af vinduet. Uret kom aldrig mere. — Økonomiske omstændigheder og ansøgningers lotterispil drev mig ud i heden som enelærer i Heden skole. Her sidder jeg så med mit »store pund« til ingen nytte — og dog! En kone kom med en pakke pulver fra Amerika. Hun troede, det var vaskepulver; men jeg tydede en opskrift, og det hele blev til en dejlig kage. — Således kan et »stort pund« forvandles til lutter lagkage. — Jeg har dog hjulpet enkelte børn til realeksamen — viel Geschrei, wenig Wolle.

Hvad mine »mindre pund« angår, vil jeg citere mig selv:

Mel.: Long, Long Ago

Står jeg i skolen og mønster mit pund,
men ser ej guld, men ser ej guld,
viser, hvor verden er kantet og rund,
bli'r det en stund uden guld,
så bliver jeg da så stemningsfuld,
tager min hat da og går på heden ud;
der vil jeg synge så sælsom en sang,
sælsomste sang natten lang.

Lirker jeg visdom i Per med lidt præk,
men ser ej guld, men ser ej guld,
fylder jeg på ham, og bærer jeg væk,
det er min skræk uden guld,
så bliver jeg da så stemningsfuld,
lister så stille da langt i heden ud;
der vil jeg hviske til busk og til strå,
hvad pædagog døjje må.

Går jeg på heden en sommersoldag,
da ser jeg guld, da ser jeg guld,
lige fra jord og til himmel et lag,
solsommerdag fuld af guld;
så bliver jeg da så stemningsfuld,
tager min hat, går til mosekonen ud;
medens hun brygger, jeg synger min sang,
skønneste sang natten lang.

Vestergaard, Kristian, Hadsten.

1924—34: forskellige vikariater.

1934—36: Hinge (Galten-Vissing kommune).

1936: Hadsten.

*De efterfølgende sider er udarbejdet af
Marie Jensen under medvirken af Peter Wormsborg,
Sv. Erik Thomassen, Poul Jensen,
Jens Bak, Erland Hansen og Karen Sættern.*

Skoleåret 1948-49

En fremmed, der måtte læse årsberetningen, kunne nok fristes til at spørge: Er det livet på et seminarium? — denne kavalkade af rejser, fester, koncerter o. s. v.? — Det er jo sådan, at det er disse særlige begivenheder, man standser ved og ofrer omtale. De travle arbejdsdage, der ligger imellem, lader sig ikke referere, og de er dog det egentlige; men dem må hver især genkalde sig i tankerne. Det er nok de daglige skoletimer med deres store og små oplevelser, vi tænker tilbage på med størst glæde og taknemmelighed, når vi kommer bort fra seminariet.

Vi begyndte skoleåret den 17. august — som sædvanlig med turen til Himmelbjerget, og i den nærmeste tid, alt mens vi vænede os til atter at sidde på skolebænk, fulgte generalforsamling, dusbal og gjedsøfest — alle disse sammenkomster, der hører starten til — som de nye ser hen til med spænding og forventning, og som vi gamle gerne stifter bekendtskab med igen.

Besøget i Linköping, sept. 1948.

For 4. a blev det i første omgang en kort skoletid. Allerede den 10. september forlod de seminariet for at rejse til Sverige.

Poul Jensen fortæller om deres oplevelser på turen:

»Som læserne vil erindre, havde 3. a i maj 1948 haft besøg af en flok charmerende unge piger fra Linköping seminarium, og det var nu her sidst på sommeren blevet vor tur til at drage »hinsidan« for at gengælde besøget. Vi havde ikke glemt de smilende

*Turens leder,
seminarielærer
Oluf Knudsen, sam-
men med
lektor Kinander og
musikdirektør
Eskil Andersson.*

svenske flickor, og vi glædede os til gensynet. Fredag aften den 10. september tog vi fra Silkeborg. Seminarielærer Oluf Knudsen ledede os, og det gjorde han under hele turen på en udmærket måde, så vi ikke nogen sinde følte os som en skoleklasse på udflugt, men som en flok unge mennesker, der var ude at se sig om under en ældre kammerats vejledning.

Efter en vellykket rejse til København og over sundet fortsatte vi fra Malmø nordpå med Stockholmsekspressen. Den førte os med eventyrlig fart gennem det skønne svenske land. Elektricitet er alligevel nr. 1 som drivkraft! På 4—5 timer var målet nået, og vi steg ud på perronen i Linköping, hvor glade velkomstmil lyste os i møde fra 32 pigeansigter. Der blev en »hejen« uden ende, og snart havde hver af os fundet sin værtinde. Ivrigt snakkende gik vi ud i byen og fordeltes efterhånden rundt omkring. En del af mænderne boede tillige med hr. Knudsen på et luksuriøst hotel, mens resten indkvarteredes privat. Om aftenen samledes vi alle på seminariet og fik rigtig lejlighed til at genopfriske bekendskabet.

Næste dag, søndag, indledede vi med at overvære gudstjenesten i byens domkirke. Ceremoniellet virkede noget fremmed på os (vi husker især kollekten!); bagefter fik vi kirken forevist.

Om aftenen samledes vi til »kollegiekaffe« på seminariet. Her deltog også de to svenske lærere, der havde været med i Danmark, lektor Kinander og musikdirektør Andersson. De var to prægtige mennesker, som vi kom særdeles godt ud af det med,

Svenske og danske seminarie-elever i den smukke svenske natur.

jævne og ligetil, som de var. — Aftenen gik med sange, taler og kaffedrikning; vi havde det vældig hyggeligt.

Næste morgen kørte vi med to busser nordpå og kom først til Vreta kloster. De havde nogle gode pærer i klosterhaven! Senere kom vi til en flaskefabrik i nærheden af Göta-kanalen, kørte gennem radiobyen Motala til Vadstena ved Vättern. Denne by ligger overordentlig smukt ned mod den dybblå sø, og vi nød promenaden langs bredden i det strålende sensommervej; det var næsten lidt modvilligt, vi forlod al denne naturskønhed for at bese det gamle slot. Lektor Kinander viste os rundt og havde mange fornøjelige kommentarer at føje til, især angående det dansk-svenske forhold før i tiden. Slottet imponerede os især ved sin størrelse. — Turen gik videre sydpå langs Vättern til Omberg, som er et højedrag ud mod søen. Vi besteg den 261 m høje bakke, hvorfra vi havde den vidunderligste udsigt ud over Vättern. Med de omkringliggende skove mindede panoramaet om Himmelbjerg-egnen, her blot forstørret betydeligt op. Ved foden af bakken ligger et hotel, og efter at have beset den skønne Alvastra klosterruin spiste vi til middag og tilbragte en dejlig aften i hotellets smukke saloner.

Om tirsdagen startede vi atter i busser fra Linköping og kørte ud til chokoladefabrikken »Cloëtta« i Ljungsbro. Den er en af Sveriges største og mest moderne virksomheder på det felt. Byen kaldes da også Cloëtta-staden. Fordelt i hold blev vi vist rundt, og det varede ikke længe, inden vore tænder begyndte at

løbe i vand. Etage efter etage gik vi igennem i den mægtige bygning, og overalt sås bjerge af lækre sager. Da rundgangen var forbi, viste fabrikkens ledelse så megen psykologisk forståelse af vor tilstand, at man forærede os en dejlig æske chokolade hver. Efter at have spist lunch i fabrikkens hyggelige funktionærmesse besøgte vi et nærliggende kraftanlæg. Et vandfald var her tæmmet og leverede strøm til store områder, selvfølgelig også til Cloëtta-fabrikken.

Resten af dagen tilbragtes i Linköping, hvor vi så byens museum og en af kommuneskolerne, Tanneforssskolen. Mange af os benyttede også eftermiddagen til at gå i butikker, noget, vi havde set meget hen til.

De bedste timer havde vi egentlig, når vi de aftener, hvor der ikke var arrangeret noget, var nogle stykker sammen, både svenske og danske, i biografen, på en lille kafé eller allerbedst på besøg i et svensk hjem. Det er sådanne stunder, man husker bedst, så er det, venskaber knyttes.

I to dage havde vi lejlighed til at overvære undervisningen på seminariet. Selve skolebygningen imponerede os ved sin størrelse; den var en 4 etager høj bygning med 4 sammenbyggede fløje. Alt var moderne indrettet; det eneste, man savnede, var en elevator! — Først var vi med til morgensang. Her spillede og sang solister blandt seminarieeleverne, og ind imellem var der bøn og fællessang. Der var oven i købet lavet et maskinskrevet program, som vi alle fik udleveret.

Morgensangen foregik i skolens festsal; denne var pragtfuld udstyret og havde scene, som var kunstnerisk udsmykket med symbolske malerier, udført af en norsk maler; vi husker især det dristige solbillede.

Senere overværede vi en sangtime sammen med svenskerne; hr. Andersson ledede den på en vældig hyggelig måde og havde ved sin jovialitet let ved at få alle med. Vi overværede også en litteraturtime med lektor Kinander og nogle praktiktimer. Bedst husker vi dog sikkert det to timer lange vælgermøde på skolen i anledning af det nærforestående valg til den svenske rigsdag. Nogle elever indledte for de forskellige partier, og det hele foregik som på et dansk vælgermøde. I den efterfølgende diskussion gav også nogle af danskerne deres besyv med.

Næsten hver dag
kørte vi rundt
i Linköpings omegn
i store busser.

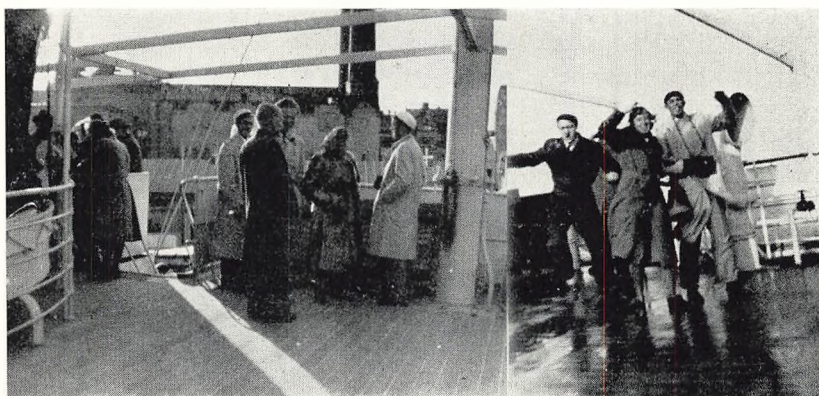
Den sidste aften var der stor fest i seminariets festsal. Først var der dansk og svensk underholdning, hvorpå rektor Attman holdt en tale for os. Han imponerede os ved at kunne tale næsten fejlfrit dansk. Hr. Knudsen takkede i en svartale — på dansk! — for gæstfriheden. Så ryddedes salen til dans, der fortsatte resten af aftenen.

Fredag morgen stod i afskedens tegn; intet øje var tørt, da vi sagde farvel til de svenske piger, »Linköpings blomst«, som klassen kaldtes. Vi kørte i bus den 300 km lange vej til Göteborg i strålende sol fra en blå septemberhimmel; man fik helt sommerfornemmelser ved at se kornneg på de fleste marker længe efter, at den danske høst var kommet i hus. Især husker vi kørselen langs Vättern til Jönköping; dette stykke vej anses for en af de smukkeste strækninger i Sverige.

Henad aften nåede vi et vandrerhjem beliggende lidt uden for Göteborg. Her skulle vi overnatte; men de fleste tog dog straks videre ind til byen for at indånde lidt af storbyens atmosfære. Det blev en skuffelse; thi vejret var nu regnfuldt og blæsende, og vi havde ikke flere penge; derfor forlod vi snart de brede, neonbelyste gader og tog tilbage til vort nattekvarter.

Næste morgen blev vi vækket ved, at vinden rev i træerne; i nattens løb var blæsten steget til orkan. Med bange anelser tog vi ind til Göteborg og gik om bord i »Sessan«, og det skulle vise sig, at vor frygt var velbegrundet. Endnu mens vi var i skærgården og stod og beundrede de kilometerlange kajer på hver side

af indløbet, blev der rettet opfordring til dem, der havde tilbøjelighed til at blive søsyge, om at søge ned på underdækket, og da der samtidig blev uddelt papirposer til eventuelle »ofringer«, skulle der et stærkt bryst til at stå imod. Den første times tid var vi dog vældig kålhøgne; men da vi var ude på åbent hav, begyndte skibet, der er ret lille og har høj overbygning, at vippe i en sådan grad, at de fleste af passagererne måtte overgive sig. Før man vidste af det, fandt man næsten alle sine kammerater siddende eller liggende i de mest fortrukne stillinger og med en pose under munden. Alt var forandret. Nød og elendighed overalt, hvor man kom, lige fra de søsyge på øverste dæk, hvor man gennemblødtes af brådsøer, og ned til automobildekke, hvor lange, tavse og lidende rækker sad og blot ønskede, at skibet ville gå under hurtigst muligt. Kun få havde tanke for at købe af de toldfri, fine amerikanske cigaretter, vi ikke havde kunnet få i Sverige. Sejladsen varede over 5 timer mod normalt 3½. Det lettede vel nok at komme i land, og mange lovede sig selv, at de aldrig mere ville betræde »de danskes vej til ros og magt«. Vi havde helt glemt vor nervøsitet for tolden i Frederikshavn; der var vist ikke nogen, der havde rent mel i posen. Men tolderne var overordentlig flinke og troede os på vort ord. Vi lignede i vor forkomne tilstand slet ikke smuglere. Betydelig forsinket nåede vi sent på aftenen Silkeborg, trætte og udkørte, men mættede med indtryk — en stor og dejlig oplevelse rigere«.

I havnen var alt roligt!

Her kniber det derimod!

Besøget fra Levanger, sept. 1948.

Mens 4. a fartede rundt i fremmede egne, hadde parallelklassen besøg af kammerater fra Levanger lærerskole.

Karen Sættern, en af de norske jenter, har ordet:

»Gjennom et smilende dansk høstlandskap ruller et hurtigtog avsted med kurs for Silkeborg — et ganske almindelig hurtigtog, som har gjort denne turen hundrevis af gange før. Kanskje er stemningen litt høyere enn vanlig i noen av kupeene, kanskje er de reisende innenfor rutene litt mere nyfikne enn vanlig. De studerer landskapet ivrig, og begeistringen stiger, etter hvert som terrenget blir mere kupert. »Dette kunne godt ha været i Trøndelag!« sier en, og det er sikkert det beste, han kan si, for han er nemlig trønder.

Konduktøren kommer gjennom vognen og roper: »Silkeborg!« Nu blir det liv! Kuffeter, vesker, hatter og frakker — alt blir samlet sammen ferdig til å lempes av. Spenningen stiger etter hvert som avstanden blir mindre; når toget tar til å saktne farten, er den nærmest på bristepunktet.

Flokken tumler ut på perrongen, hvor kjente, smilende ansikter viser sig på alle kanter, og gammelt venskap besegles med kraftige håndtrykk. — Tænk, så er den lange reisen slutt, og vi — 4. klasse ved Levanger lærerskole — er hos våre venner i Silkeborg!

Det første inntrykk, vi fikk av byen, var absolutt fordelaktig, en lys, open og vennlig by. Og de hjertelige velkomstordene, som møtte oss fra forstanderen ved Silkeborg seminarium og fra kameratene, gikk like til hjertet. Vi begyndte å få føling med den berømte danske gjestfrihet. Og følelsen ble styrket etter hvert. Snart satt vi ved middagsbordet. Førsteklasses mat og sultne nordmenn — nok sagt »fatene de bleve tomme« — nokså fort. Da vi kom for os selv, ble vi enige om, at hvis det er slik, en lever til hverdags her, så er levestandarden adskillig høyere blant danske seminarister enn blant norske! — Om kvelden var vi samlet i små, koselige hybellag og lærte å spise vafler og mye annet rart på dansk maner.

I norske aviser stod det, da vi drog ut, at vi skulle til Danmark for å høre på undervisningen ved lærerskolene der. Skal jeg si noe om mine inntrykk i så måte, så fant jeg ut, at danskene

Nordmænd og danske nyder udsigten ved Dollerup.

fremdeles er tro mot sin Grundtvigs syn. De levende, spirituelle forelesningene var interessante og lærerike og holdt i en personlig tone, som måtte rive tilhørerne med. I det hele tror jeg, danskene er mindre redde for å være subjektive enn vi nordmenn. De kan snakke mere ut fra seg selv og får dermed lettere kontakt med andre. Når det gjelder undervisning for barn, tror jeg, det er vanskelig, at dansk og norsk syn kan enes, skjønt Johs. holdt en strålende time i storpraktik.

Men tross de norske aviser så var det ikke bare undervisning, vi søkte i Danmark. Vi skulle erobre landet, og det gjorde vi selvsagt med å storme Himmelbjerget! Det kan ikke nektes, at vi hadde vitset litt med den seilturen til Himmelbjerget. Vi er jo ikke vant med å seile til fjelds i Norge. Men da vi gled oppover de stille, blanke sjøene med skog langs alle strander, var det visst ingen, som vitset, for det var vakkert, vidunderlig vakkert. Og selv Himmelbjerget, som vi nordmenn så gjerne vil gjøre nar av, fikk os til å tie. Det er en strålende utsikt fra Himmelbjerget!

Fotografen der oppe burde hatt et kapittel for seg, det var det morsomste menneske, jeg har møtt.

Da vi så hadde vært oppe og speidet over landet, drog vi likså godt ut på oppdagelsesferd gjennom Jylland. Det ble en dag full av opplevelser og rike inntrykk. — Middagen og eplekagen på Ørregård — har vi nevnt dansk gjestfrihet? — den ærverdige gamle ridderborgen, den vakre Viborg-domen, — ja, til og med en kro besøgte vi. Nå er det jo slik, at når vi nordmenn hører

Nordmændene stormer Himmelbjerget.

navnet kro, så associerer vi det straks med Jacob Skomaker; men det må øjensynlig ha forandret seg mye i Danmark siden salig Holbergs tid; vi gikk i hvert fall på kro og drakk — melk!

Noe av det mest uforglemmelige på turen var den gripende fortellingen, som omviseren i den gamle landsby fortalte oss. Det var historien om gutten, som gikk ut fra en enkel heim — så enkel og fattig som en heim kan bli' — historien om den største arv, et menneske kan få, en lykkelig barndom i en heim, der kjærlighet rår. Leveregelen om gudsfrykt og nøysomhet og en sum av gode barndomsminner fikk denne gutten med sig ut i livet; derfor kunne han stå og kjæle for knivskårene i den slitte bordplaten, da han gammel, rik og berømt igjen stod i den gamle stuen.

Alvorsstunden ved Kaj Munks kors hører også til de minner, som vil leve lenge.

Vårt store motto i »Nordisk samarbejd« satte vi prøve på med å lage festprogram i lag, og med tømmene i Holgers hender gikk det knirkefritt. Hvor lenge utover kvelden samarbeidet varte for de enkelte, ja, se det er ikke godt å vite!

Fem dager skulle besøget vare, men vi må få lov å regne med også den sjette. I Norge er det vanlig skikk, at vertskapet følger gjestene ut på trappen, men vort vertskap fulgte til Århus. Der ble vi hjertelig mottatt og vist om på en av byens store folkeskoler. En skulle vel forresten helst ikke ha sett noe slikt, når en selv skal ta fatt i en todelt landsfolkeskole! — Etter en hyggelig stund ved kaffebordet sammen med skolens bestyrerfamilie og noen av lærerne, og med alle lommer og vesker fulle av frukt forlot vi skolen og gikk for å spise middag sammen for siste gang.

Siste gang, det er et uhyggelig uttrykk, men når en bare er noen og tjue år har en vanskelig for å ta det helt alvorlig. Og jeg tror, at de fleste av os, som tok avskjed med hverandre den dagen i Århus, regner med å treffes igjen. I hvert fall er vi nordmenn bestemt på, at det ikke skal bli vårt siste danmarksbesøk, og vi håper, at også kameratene der nede har lyst til å gjøre enda en norgestur.

Skal vi så sammen med »Takk for oss!« få lov å sie »På gjen-syn!?!«

Seminariekommissionens besøg.

Dette efterår bragte endnu et besøg. Vi havde nok anet, at der måtte være noget særligt i anmarch, sådan som der blev pyntet op. Den gamle træport ved indgangen til seminariet blev erstattet af en fin ny smedjærnslåge. Hansen rev og fejede, pud-sede vinduer og fløjtede, så det var en lyst.

Og så kom de! — nærmere betegnet seminariekommissionens medlemmer. De ville i nogle timer overvære undervisningen hos os. Med deres adjutanter, elever fra 3. klasse, der i dagens anledning havde deres elskværdigste smil på, begav de sig ind i skolens labyrinter og fik anvist de pladser, de ønskede. Besøget inspirerede en af skolens poeter til følgende:

For skolen oprandt den store dag,
man hejsed' gerne det bedste flag.
En kommission ville skolen bæære
dens arbejde at overvære.
Eleverne var alle spændte,
og hør nu her, hvad der videre hændte:
Hans Skovgaard talte det fineste sprog,
han både på engelsk og dansk var klog.
O. K. mødte med nystrøget vest,
og Randlev tegned' så flot en hest.
Troelsen forstod så fint at agere,
og Bjerre indere ville citere,
Skyum regned', som han nu kunne,
og Emborg sang om de grønne lunde.
Terkelsen spilled' den fineste bas;
men Herluf gik rundt og var lidt hvas;
hvad var i vejen, hvorfor dog så stram,
når alle dog holder så meget af ham?
Jo — sagen var, at Frederik stadig gik
rundt på jorden med så fromt et blik,
til trods for, at Herluf mange gange
ham dybt i jorden forsøgte at stange.
Det naged ham dybt i hans rene sjæl,
så alle forstår, han ej følte sig vel.

Også Th. Langs seminarium ville kommissionen den dag gæste,
så ved middagstid tog de afsked hos os og var, efter deres ud-
talelser at dømme, meget tilfredse med, hvad de havde hørt
og set.

Fra september til jul 1948.

Hele efteråret var der god gang i sporten, og der trænede
flittigt med henblik på gedvedfesten den 25. september. Turen
derved foregik pr. rutebil. Atter i år hævdede vore piger sig
smukt og vandt begge deres håndboldkampe, mens drengene
ædelmodigt overlod til værtsfolkene at tage de fleste stik hjem.
Vejret var — som for øvrigt hele dette efterår — meget regn-
fuldt, og det var dobbelt hyggeligt at komme inden døre til en
festlig aften med underholdning og dans.

Efter efterårsferien rejste hr. Terkelsen på en 14 dages studie-
rejse til Falun seminarium. I samme tidsrum gæstede lektor
Liljedahl fra Falun vort seminarium. Lektoren havde timer i lit-

teratur og historie med 3. og 4. klasse. Vi fik lov til at fremsætte vore »ønskemål«, og de fleste timer blev viet nyere svenske forfattere: Jan Fridegård, Karlfelt, Dan Andersson o. fl. Det gik udmærket med at forstå sproget, selv om vi jo ikke helt undgik små, pudsige misforståelser; gennem megen snakken nåede vi dog hver gang frem til fælles forståelse, og vi lærte i den korte tid at sætte pris på lektorens fængslende og fornøjelige undervisning.

Det har i det sidste par år været stærkt på tale at søge at indskrænke festernes antal, og i år blev disse planer realiseret, idet novemberfesten og komediefesten blev slået sammen. Der kan gives flere vægtige grunde for denne reform. For det første betyder den en forenkling af arbejdet med festforberedelserne, så der levnes 3. klasse mere ro til skolearbejdet efter jul. For det andet får de gamle elever skolekomedien at se, hvilket de nok kan have fornøjelse af, og ved efterfesten er der god lejlighed for dem til at snakke sammen. Endelig er der også en økonomisk side ved sagen. En seminaristpung har en uhyggelig tendens til at blive slunken, og med det nye arrangement kan udgifterne til fester reduceres en del.

Efter tilslutningen at dømme syntes den nye form for novemberfest at falde i god jord hos de gamle elever. Det var et veloplagt publikum, der om aftenen den 20. november fyldte Silkeborgsalen på »Sønderport«, da tæppet gik for Henning Kehlers »Ullabella«. Lige fra den fatale lussing faldt, der fik lavinen til at rulle, og til tæppet gik ned for sidste akt, var stemningen den bedste. Bedre publikum netop til dette stykke kunne ikke fås, og det spiller en stor rolle, at der er lydhørhed. Men at komedien blev en sådan succes, som tilfældet var, skyldtes dog i første række de optrædende. Det var virkelig fint spil — det var en præstation, der tjener både instruktører og skuespillere til ære.

Efter komedien var der kaffebord — ikke så langvarigt som ellers ved novemberfesten. Vi skulle i gang med sidste del af aftenens program, dansen eller — som forstanderen benævnte den — »aktivitetspædagogikken«. Det var i alle måder en vellykket aften, og flere gamle elever udtrykte deres glæde og tilfredshed over den nye form for novemberfest, så der er grund til at tro, at den vil blive fulgt i de kommende år.

»Ullabella«.

December kom, og med den en særlig travl tid for 3. klasse. Der var henstillet til os, at vi ikke lod forberedelserne til julefesten ganske tage overhånd over skolearbejdet. Vi gik i gang med de bedste forsætter, og det lykkedes så nogenlunde — syntes vi da — at passe den daglige skolegang. Men det er slet ikke let; man vil jo så nødtigt, at arrangementet skal stå tilbage for tidligere års; den ene idé river den anden med sig — så står man der med arbejde til op over begge øren — og befinder sig vældig godt ved det! Vi entrede med dødsforagt op på vakleborne trappestiger og stilladser af skoleborde og -stole, ænsede kun den søde svie, når tegnestiften smuttede ind i fingeren i stedet for i væggen og så stort på eventuelle malerpletter på tøjet. I pauserne under arbejdet, midt i et tilsyneladende håbløst rod, forsikrede vi med ungdommens optimisme hinanden om, hvor fint det hele skulle blive, når det endelig blev færdigt.

Og færdigt blev det. Den 18. december om aftenen marcherede vi, efter et festligt kaffebord på »Grand«, ind i en ridder-sal, hvor fakler lyste på væggene, og kaminilden blussede. Musikken spillede op, og ridderne trådte dansen med deres damer. Blev man tørstig, var der råd for det; i borgkældereren skænkedes der flittigt i krusene af skønne fadebursterner. Følte man trang til et lidt solidere traktament, var det blot om at finde vej til den hyggelige julestue, hvor små nisse-mænd og -koner serverede »ris« a la mande.

Da midnatsklokken havde slået sine tolv rungende slag, lød

der en uhyggelig tuden, og borgens spøgelse gjorde sin entré; men det måtte vige for overmagten, og det korte øjeblikks uhyggestemning forsvandt snart, da et paradisk ridderspil fik latteren til at rulle. Så gik dansen videre, indtil vægteren forkyndte, at nu var det på tide at føje sig til sengs — i festens anledning havde han udsat sit påbud nogle timer. Så begav det glade selskab sig hjem — dog ikke i kareter, men til fods, og borgen lå stille hen.

Inden for seminariets musikliv er der sket nyt. Hr. Terkelsen har nedlagt sit hverv som dirigent for skoleorkestret efter mange års dygtigt virke, der har gjort ham meget afholdt også på dette særlige felt, såvel hos tilhørerne ved koncerterne som hos alle dem, der gennem årene har haft den oplevelse at spille under hans ledelse i orkestret. Men taktstokken ligger ikke stille; den er kommet i andre — og gode hænder. Ved julekoncerten havde hr. Troelsen sin debut som dirigent for skoleorkestret. Nye toner havde fundet vej til seminariet med Samuel Gardners lille suite »Country moods«; særlig kønt lød et af stykkerne »The little brook«. Den lille bæk rislede og nynnede sig ind i os. Også den ældre musik var repræsenteret — ved en række gamle, engelske danse af Purcell. Af blomster fra hr. Emborgs have må nævnes Gades korværk »Ved Solnedgang«, et nyt bevis på, hvad en dygtig dirigent kan få ud af sit kor selv af store opgaver.

Vi sang et par julesange og til sidst — ja, netop den, alle nu tænker på. Ved en prøveaften et par uger før jul havde vi bedt om at måtte synge »Granerne suse«. »Næh, nej, det er for tidligt!« — »Åh, bare prøv!« »Synes De virkelig — jaja, så prøv vi; men kun et vers!« Vi tog eet vers — og eet til — men dog ikke det sidste. Og det var ret sådan; først nu, på denne aften, fik sangen den rigtige klang — her var den helt på sin plads. Nu standsede travlheden for en tid, og med sangen hilste vi julen velkommen.

Turen til Sydslesvig, jan. 1949.

For enkeltes vedkommende blev juleferien knap så lang som vanlig. De måtte 5. januar sige farvel til den hjemlige julehygge — dog kun for at komme til noget endnu bedre: en tur til Sydslesvig.

En af deltagerne, Jens Bak 4. a, fortæller om turen:

»For et par år siden blev der her i Silkeborg startet en forening, som er kommet til at spille en rolle for en hel del af os på seminariet. Det er Sønderjysk Ungdomsforening, der har største delen af sine medlemmer fra byens to seminarier. I tiden 5.—10. januar havde denne forening arrangeret en underholdningstourné til Sydslesvig. De 29 deltagere var næsten alle seminarieelever, der — med hjælp fra begge seminariers sanglærere — var udtaget til et sangkor. Hans Møller Kristensen (S. S. 4. kl.) dirigerede koret, der rummede folk med alsidige evner, bl. a. oplæsere, solosangere og vor dygtige tryllekunstner.

Hele turen foregik i bus fra Silkeborg. Vi blev indkvarteret hos danske familier i Flensborg og vendte tilbage hertil hver nat. Vi optrådte til nytårsfester i ungdomsforeninger. Vort program var lagt som en god dansk blanding af alvor og gammen, og det bifald og den omtale, vi fik, gav os grund til at tro, at vi repræsenterede Danmark og Silkeborgs to seminarier på en god og smuk måde. Alle steder blev vi overmåde hjerteligt modtaget, og det var en oplevelse for os at komme ud og være med til deres fester.

Vi var speciel interesseret i at se de danske skoler dernede. Vi besøgte Ansgarskolen i Slesvig, Valsbøl skole og Læk skole, hvor Sig Kristensen er skoleleder. En dag var vi med til morgensang på Kr. Paulsen-skolen i Flensborg og fordeltes derefter på alle skolerne i Flensborg, hvor vi overværede undervisningen. Gennem alt det, vi oplevede, mødte vi danskhedens store styrke og ægthed, men også dens svaghed og vanskeligheder, som må overvindes gennem en kamp, der kræver alt af dens mænd. Alle var vi enige om at have mødt en virkelighed, der kun lader sig opleve på en tur derned .

S. U. kan med glæde notere, at 7 af de 19 fra 4. klasse, der var med, til efteråret rejser til Sydslesvig som lærere, mens andre påtænker at tage derned senere, og at turen har givet alle deltagerne en større og mere udviklet interesse for det sydslesvigske spørgsmål. Alt var så vellykket, at arrangementet gentages i efterårsferien 1949, antagelig med to hold, og man venter, at det kan blive en årlig tilbagevendende begivenhed«.

I vinterens løb.

Vi andre havde kun fred et par dage længere; så måtte vi atter en gang kaste os ud i denne venden-tilbage-stemning: kufferterne klemmes i, kedeligt at komme for sent også her, ventetid, nyt tog, kulstøv på kioskvavis og næse og så endelig banegården i Silkeborg, fuld af leende og hilsende kammerater, værelset derhjemme, der synes os lidt fremmed. Først efter et par dages forløb mærker man, at trådene begynder at samles igen.

I år mødte 3. klasse ikke i Silkeborg efter jul. Vi var ingen klasse nu, men lærere og lærerinder i 6 uger. Vikartiden, som sidste år var en måned, blev i år yderligere forlænget med ca. 14 dage. Allerede inden juleferien havde flere af os gennem de forskellige amters vikarkontorer sikret os en plads. Også vikaranvisningen har siden sidste år gennemgået en nyordning, som i det store og hele viser sig at være en forbedring; i hvert fald lykkedes det os alle at få en plads. Højest forskellige steder og endnu mere forskellige forhold fandt vi frem til; men vi mødte alle — om ikke i lige blid form — det, der skal være vort fremtidige arbejde. Samtidig opdagede vi, at det slet ikke var så nemt endda at være »rigtig« lærer, heldigvis også, at det rummede større glæder, end vi havde anet. Mange personlige erfaringer gjorde vi angående skolearbejdet, og vi kan unde kommende sem.-elever at få et sådant ophold som et fast led i deres uddannelse.

Mandag den 14. februar kunne man på seminariet se enkelte fra 3. klasse til morgensang, men de så alle temmelig rod- og rådløse ud.

At der også findes en verden uden for seminariet, mærkedes tydeligt sidst i februar, da »Moralsk oprustning« en hel uge gæstede Silkeborg. En af vort lands ivrigste forkæmpere inden for denne verdensbevægelse, stiftsprovst Paul Brodersen, talte ved et møde, som »Sammenslutningen af kristelige seminarieelever« med deltagelse fra Ranum, Nr. Nissum, Gedved, Aarhus samt de to Silkeborg-seminarier afholdt den 19. februar. Mødet fortsattes søndag den 20. i gymnastiksalen på Silkeborg Seminarium. Her holdt forstander Nørfeldt, KFUM seminarium, København, et ualmindelig fint opbygget og udført foredrag, som vist

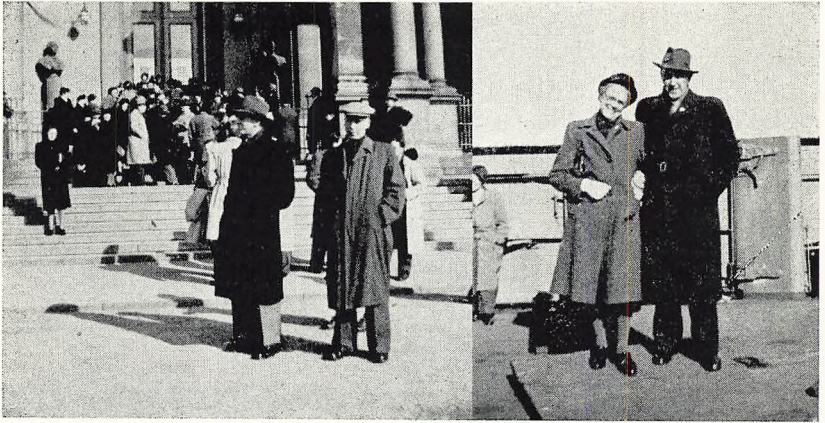
gjorde større indtryk på forsamlingen, end foredrag i almindelighed gør. Emnet var »Kristendom og psykologi«.

Fastelavn kom og gik, og seminarieelever gik og kom. Mange sukkede efter vintersportens glæder som en behagelig afveksling på hverdagens slid, men de udeblev. Synet af silkeborgskovene i vinterdragt måtte vi undvære i år. Og i meget andet overrumplede foråret os. En elevaften blev — vist på rekordtid — stablet på benene. Sin ubarmhjertige fødsel til trods forløb den udmærket. Den snart aldrende operaparodi »Kunigunde« gjorde stor lykke ligesom flere enkeltpræstationer, bl. a. sang af Kristine Møll.

I vinterens løb havde vi mange gode lørdag-aftener; især huskes Jørgen Jessens foredrag om arbejdet som lærer i Sydslesvig og en fin oplæsningsaften, hvor lærer Troelsen læste Kaj Munks »Kærlighed«. — Og så var vinterens program forbi med forårskoncerten, som i år blev lagt den 12. marts. Musikprogrammet var rigt og afvekslende. Ind imellem orkester- og korafdelingerne var der enkelte, gode solistpræstationer. Beethovens dejlige Romance blev smukt udført af Sigurd Olesen 4. b. H. M. Kristensen spillede — ledsaget af strygere — en klaverkoncert af Abel, en stor og krævende opgave, som blev særdeles smukt løst. — Forårskoncerten bærer stærkt præg af afsked. Mange fra den ældste klasse, som gennem fire år har trukket en stor del af læsset ved vore underholdningsaftener, og som vi har lært at kende godt, glider ud af billedet og må give plads for nye kræfter. Således også i år. Ved kaffebordet på »Grand« tolkede hr. Emborg i varme ord seminariets tak til H. M. Kristensen for hans indsats i seminariets musikliv gennem fire år. Efter at de traditionelle gaver var delt ud til dirigenterne af kor og orkester, havde flere ordet for at takke, bl. a. Svend Sloth, dette års æresmedlem af sangkoret. — Sluttelig gik dansen et par timer i gymnastiksalen.

Besøget på Wienerudstillingen.

Skolegården har sin egen stemning. Den indviede vil til enhver tid kunne fastslå, om alt er normalt, eller der er noget i gære. Der var klynger og tendens til sammenstimlen i dagene omkring 15. marts, og det betyder noget.

Skovgaard og Oluf Knudsen uden for museet.

Hr. og fru Terkelsen på damperen.

Så kom det!!

Skyum: »Det er i orden!«

Terkelsen (med stor begejstring): »Næh!?!«

Skyum: »Vi må rejse 208 den 26.«

Terkelsen (svagt jublende): »Det er ikke rigtigt!«

Skyum: »Det — det må koste — 7 stegte rødspætter!«

Det *var* i orden. Den 26. marts rejste vi på Wienerudstilling i København. Denne kæmpemæssige og af kunstnerisk værdi ganske enestående udstilling var på Kunstmuseet, og hertil fandt tusinder af mennesker vej fra hele Norden i den tid, udstillingen varede. Og enten man mødte med kunstkritikerens sans for de store linjer, eller man kun kom med en beskeden respekt for et smukt og veludført kunstværk, måtte man overgive sig.

En kunne aldrig blive træt af at betragte den burgundiske hofpokal, en kastede sin kærlighed på Rubens-billederne, en kunne ikke løsrive sig fra de smukke gobeliner, og alle måtte vi standse betaget ved Rembrandt-billederne.

Rejsen strakte sig kun over 3 dage, så meget blev der ikke tid til at se ud over udstillingen. Men de fleste af os fik dog lejlighed til at gæste Det kgl. Teater. Eftermiddagens program bød på ballet: »Livjægerne på Amager« og »Drømmebilleder«, mens de lykkelige, der havde været så heldige at få billetter til aftenforestillingen, fik den oplevelse at høre Gershwins opera: »Porgy and Bess«.

For alle os, der var med på denne dejlige tur, vil besøget på Wienerudstillingen altid have en stor plads i tankerne omkring året 1948—49.

Lejrskolen.

Uggerby.

Alhage.

Slagelse.

Påskeferien kom som en behagelig afbrydelse i eksamenslæsningen, og straks efter ferien gik det løs med skriftlig eksamen. Kun 3. kl. kunne ånde frit. For os stod i forventningens skær lejrskoleopholdet og rejsen til Levanger i Norge. Lejrskolen begyndte 14. maj. Anførerne for naturhistorie- og fysikspecialisterne tog deres gamle boliger i besiddelse (Uggerby og Alhage), medens lærer Skyum brød nye veje med historiespecialisterne. Hovedkvarteret blev det nye vandrerhjem i Slagelse. For alle holdene blev det en uforglemmelig uge.

Besøget i Levanger, maj 1949.

Kun 3 dage efter, at vi var kommet hjem fra lejrskolen, rejste vi til Norge.

Aldrig glemmer vi indsejlingen til Oslo, turen over Dovrefjeld eller stemningen ved mødet med det sted, hvor tyskerne henrettede over 200 mænd:

Tunge, tyste graner duver dybt og drager
som et suk fra dødens have deres vejr;
fjeldes dybe afgrund — fossens hule buldren
lyder langt imod mig, og det er, som døden selv er nær.

Men her er en nærmere beretning om turen — ved Erl. Hansen.

»Den 24. maj drog 29 glade semmer fra 3. klasse ud på en af deres livs store oplevelser, rejsen til Norge. Sidste år startedes

udvekslingen med Levanger lærerskole, idet den ene af de daværende 3. klasser rejste derop sammen med lærer Skyum. Og i september sidste år gengældtes besøget, ligesom det vil blive tilfældet i år. I dette års rejsehold deltog forstander Lundgaard som repræsentant for lærerne.

Det blev ti uforglemmelige dage. Udpluk fra min dagbog vil vist kunne vise dette.

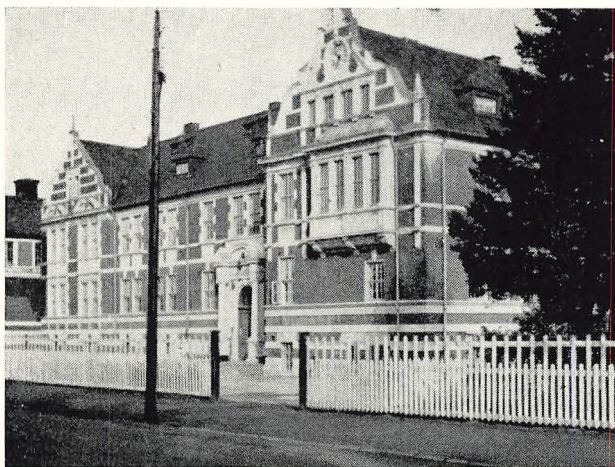
Vi rejste fra Silkeborg den 24. maj, tog over Frederikshavn og med »Vistula« til Oslo, hvorfra vi fortsatte med nattoget mod Trondheim. Ankom til Levanger den 26.

Torsdag den 26. maj 1949.

Så er vi nået til Levanger — trætte og krøllede efter 2 døgn rejse. Den var streng — og dog vidunderlig. Norges storslåede natur, som gled forbi vore øjne fra toget, har gjort stærkt indtryk på alle. Vi fik en hjertelig velkomst på seminariet og kom straks til at synes om de norske jenter og gutter. — Vejret er ikke så fint; himmelen er grå og temperaturen omkring 10° celsius. Efter at have udsovet i eftermiddag, var vi i aften en tur oppe på en højde, hvorfra vi havde den fineste udsigt over hele Levanger. Tiden gik med munter leg, der bragte os i kontakt med vore værter.

Fredag den 27. maj 1949.

I dag har vi hørt på undervisningen på seminariet. 3. klasse

*Levanger ligger nord
for Trondheim.
Her ses seminariet
i Levanger.*

er fritaget for skolegang i den tid, vi er her, og viste os rundt. Vældig interessant var i særdeleshed en pædagogiktime i 4. kl., hvor læreren talte om kontaktpunkter i norsk og dansk pædagogik. Det drejede sig hovedsageligt om Grundtvig og hans norske parallel Ole Vig. Læreren talte nynorsk, men var af den grund ikke sværere at forstå.

De norske seminarieelever stillede i dag et håndboldhold mod vore danske piger — og blev besejrede. Kampen var noget af en prøvelse for publikums latterorganer. — I eftermiddag var vi sammen med vore værter til kaffe hos rektor Åkvik og tilbragte nogle herlige timer i hans hyggelige og gæstfrie hjem.

Lørdag den 28. maj 1949.

Har i dag været på tur med »dødsførende« bus. — Da foråret er så fremskredet, som tilfældet er, måtte vi et stykke ind i Jämtland, før vi endelig fandt tilstrækkelig sne til en tur på ski. Skituren rummede to store oplevelser. For det første naturskønheden, der var så overvældende, at de fleste endog glemte at sige »ih, næh og åh«. Ord kan bruges til meget, men ikke til at beskrive dette landskab. For det andet blev selve skisporten en stor humoristisk oplevelse, navnlig for nordmændene. Vi danske afslørede os som et meget grundigt folkefærd; jeg tror ikke, der findes nogen måde at anbringe sig på i forhold til et par ski, som ikke blev forevist af os. Men som vi dog morede os. På hjemturen gjorde vi holdt ved den svenske grænse. Et damekor fra Trondheim, som i anledning af sangens dag var på tourné, hilste os med et par sange, og vi gjorde — efter evne — gengæld.

I aften festede vi sammen med den norske 3. klasse, og der var norsk og dansk underholdning. Vi får efterhånden den opfattelse bekræftet, at jyder og trønder er af samme mentalitet. En dejlig aften!

Søndag den 29. maj 1945.

Denne morgen startede vi igen med bus — mod øst gennem Verdal. I Stiklestad gjorde vi ophold og overværede gudstjenesten i den gamle kirke. Denne virker som så mange andre norske kirker noget uharmonisk i den indre udsmykning; stilen er ikke holdt ren, men er en blanding, opstået gennem de skiftende

»Om end rejsen skal blive den
siste, jeg gör,
jeg vil friste, hvad ikke jeg
fristede för.«

»Men så var det dog
de iligt at fare.«

tider. — Efter gudstjenesten udtrykte præsten sin glæde over vort besøg.

Senere på dagen rastede vi ved Inderrøy, et af de skønneste steder i Norge.

Nordmændene priser i høje toner dansk gæstfrihed; men selv giver de os ikke noget efter i den henseende. Det har vi erfaret, lige siden vi kom hertil, og i dag fik vi et nyt bevis derpå. Vi gæstede ungdomsskolen »Bakketun«, hvor vi fik en hjertelig velkomst og blev inviteret til middag — hele selskabet!

Aftenen havde intet arrangement. Det er udmærket, at vi en gang imellem får tid til at slappe af og »pusle« rundt på egen hånd eller i selskab med nogle af vore norske kammerater.

*Dystre minder
gemmer sig
i Falstadskogen.*

Mandag den 30. maj 1949.

Vejret svigtede os i dag, og himlen fældede et par tårer. Vi besøgte en skole for svagtbegavede børn. Den ligger lige ved Levanger. Det var interessant at erfare, at nordmændene er kommet så langt på dette sociale område.

I aften var der fest for hele seminariet med vekslende underholdning, fællesspisning og senere kaffe. Festen var meget god, navnlig betog norskens sang og musik os meget.

Tirsdag den 31. maj 1949.

Dagen tilbragt med en cykletur ud i Falstadskogen, hvor der findes en mængde grave fra besættelsestiden — dystre minder.

Nogle af os forsøgte os som bjergbestigere — og kom ikke alle lige heldigt fra det!

I aften (nat!) har vi haft fest i »Hytta«. Den ligger ca. 6 km oppe ad fjeldet og tilhører seminariet. Her var der kammeratligt samvær, og til hen på de små timer dansede vi — med midnatssol og pejseild som eneste belysning!

Onsdag den 1. juni 1949.

Mange er mærkværdigt søvnige i dag!

Vi har aflagt besøg på børneskolen, hvor vi — delt i flere hold — overværede nogle timer. Undervisningen var meget moderne og effektiv (forhåbentligt!). — I eftermiddag fodbold mod

*Munter leg ved
seminariets »Hytta«.*

de norske drenge. Vi måtte bide i græsset — næh, undskyld, i jorden! Der var nemlig ikke græs på banen, men jord, der i det øsende regnvejr hurtigt blev til mudder. Det gik ikke for os, skønt skolebørnene hvert øjeblik søgte at opmuntre os med hejaråb:

»Heja, heja, danske drenge
dere må de norske denge!«

Sådant og lignende lød til os, men vi måtte desværre skuffe dem.

Og så i aften: en lille afskedsfest. Ikke et ord om den!

»Tårer må i øjet stå — — —«.

Her vil jeg vende mig fra dagbogen og dens størknede tårer. Kun skal nævnes, at vi torsdag på hjemvejen besøgte den imponerende domkirke i Trondheim.

Det lyder måske mærkeligt, men er ikke desto mindre tilfældet: på den korte tid opstod et virkelig hjerteligt kammeratskab mellem de to klasser, og jeg tvivler ikke om, at der også opstod forbindelser, der vil vare ind i fremtiden. Alle erfarede vi, at norsken er os god«.

Vi nåede hjem fra Norge lige til pinse, og efter et par feriedage, hvor de mange rejseindtryk kunne få lov til at fæstne sig yderligere, gik vi i gang med sidste etape inden sommerferien.

Fru Meyer har flyttet undervisningen ud på skolegården. Eller er det mon for at give fotografen et smukt motiv?

14 dage på græs. Det havde egentlig været meningen, at »græsningen« skulle sløjfes i år, hvor vikartiden var blevet forlænget; men det viste sig umuligt at få en nogenlunde ordentlig timeplan sammensat for 3. klasse i denne sidste del af skoleåret, hvor lærerne er så hårdt engageret med eksamen. Det var usædvanlig store eksamenshold i år, dobbeltklasser både i 2. og 4., og når så dertil kommer, at optagelsesprøven foruden vor egen præp omfattede 25 sydslesvigere, der i vinter er blevet forberedt af danske lærere i Sydslesvig og efter prøven heroppe skal fordeles på forskellige seminarier — så forstår man, at eksamens travlhed har været endog meget stor.

Men så eleverne! Følgende lille hjertesuk fra et af eksamensofrene vil nok få de fleste til at nikke genkendende:

»Man vågner en morgen med et lille hop:
— hvad er nu det? — Jo, det er i dag, du skal op!
På en måde rart! for ifølge hr. Bjerre
og andre prominente er det meget værre
at gå op — og altså lettere at gå ned,
når ho'det er sprængfyldt af det, man alligevel ikke ved!
Ergo: du la'r simpelt hen vær' med at læse mer!

Lidt senere på dagen kommer man hen på sem.
og opdager, at her er den rigtig slem,
en heksekedel af krydser og minuser
og luften er tyk af årstal og sinuser.
— Hvor høj er Mont Blanc? Og hvornår døde Ibsen?

(forgæves man søger hos Sundorph og Jepsen)
— Hvem var Hammurabi? Hvor står Osebergskibet?
Er egernets kindtand nu foldet eller stribet?

Efterhånden bli'r køen mindre og mindre,
til sidst kan kun frokostpausen forhindre,
at man, næste gang døren går op, skal ind,
man finkæmmer skyndsomst sit inderste sind
for de sidste rester af mod — og skyder
det op i livet — da det fra døren lyder:
»Så tager vi den næste! Værs'go at ta' plads!
Og de øvrige UD!«

— Stemmen er lidt hvas.

Der tysses og snakkes og gestikuleres
og frygtes og håbes og karakter-diskuterer —
— er man ikke allerede af læsningen skør,
så bli'r man det af at vente foran den truende dør!«

Men — det gik vel — trods alt! Sidste juni var alt overstået,
og en lang og dejlig ferie ventede.

I årets løb

13. september 1948: Seminarielærer *Bjerre* blev 50 år.

3. juli 1949: Undervisningsinspektør *Hans Jepsen* blev 80 år.

1. august 1949: Forstander *Herluf Jensen* og frue fejrede deres sølvbryllup.

4. oktober 1949: Fru gymnastiklærer *Knudsen* blev 80 år.

17. oktober 1949: Fru seminarielærer *K. Knudsen* blev 70 år.

10 september 1948: En del af seminariekommissionen aflagde os et besøg. Til stede var bl. a. departementschef *Barfod*, kontorchef fru *Torkild-Hansen*, forhenværende undervisningsminister *Jørgen Jørgensen*, statskonsulent *F. C. Kålund-Jørgensen*, ungdomsskolekonsulent *Novrup*, seminarieforsander frk. *Rambusch*, seminarieforsander *Egebæk* og vor gamle bekendt *Willy Andersen*.

23. oktober 1948: Seminarielærer *Terkelsen* rejste til Falun, hvor han underviste i 14 dage. Samtidig havde vi besøg af lektor *Liljedal* fra Falun Seminarium.

10. november 1948: *Bugge*, lærer ved øvelsesskolen, indkaldt til militærtjeneste. Under hans fravær virkede *Harry Holst* som vikar.

På grund af en del sygdom blandt lærerne har vi haft brug for flere vikarer: pastor *Frandsen*, Sejling, har således haft fru *Fruelunds* timer i engelsk fra midten af november til sommerferien. Fru *Fruelunds* timer på børneskolen blev i samme tidsrum passet af bl. a. fru *Agersnap*. Musikeren *Illum Petersen* har passet *Terkelsens* musiktimer siden midten af september.

21. februar 1949: *Vinthers mindelegat* blev i år tildelt to elever fra 4. klasse: *Elise Traberg*, datter af overlærer *Traberg*, Varde, og *Niels Monrad Jensen*, søn af amtsskolekonsulent *Jensen*, Gilleleje.

På grund af forskellige forsinkelser fra ministeriets side kunne understøttelsen til elever i forberedelsesklassen først udbetales omkring 1. maj 1949.

I slutningen af juni blev der på Silkeborg Seminarium afholdt optagelsesprøve for ca. 20 elever fra Sydslesvig. Efter prøven fordeltes de beståede til forskellige seminarier. På Silkeborg Seminarium har vi for tiden 7 elever fra Sydslesvig.

11 elever fra holdet 1949 har fået plads syd for grænsen.

Efter sommerferien blev lærerstaben forøget med *Hans E. Rasmussen* (tysk og engelsk).

8. september 1949 var *Terkelsen* sidste dag på skolen.

I Ludvig Jensens oversættelse: En Salme om Livet, gengivet i sidste årsskrift på side 20, er der indløbet en beklagelig trykfejl i 4. vers. Vi gengiver her verset i sin rigtige form:

*Vistnok er vort Spand kun lille,
og lig slørte Trommers Klang
vore Hjerter banker stille
Sørgemarch til Gravens Gang.*

Regnskabet for 3. årsskrift (1948) balancerer med 4991,69 kr. — Salget af hæfter indbragte 4860,30 kr. — De største udgiftsposter er 3851,00 kr. til trykning og ca. 585 kr. til porto m. m. — Kassebeholdningen er steget fra 129,09 kr. pr. 1. oktober 1948 til 504,06 kr. pr. 2. november 1949.

DIMITTENDERNE 1949

(1. række) *Viggo Langhoff*. En del af seminariets lærere og forstanderparret: *Ruth Madsen, Fr. Lundgaard, Hans Skougaard, pastor C. A. Grøn, Bodil Meyer, fru Herluf Jensen, Herluf Jensen, Aage Emborg, Sigurd Skyum, Oluf Knudsen, Holger Terkelsen, Alb. Bjerre, Olav Randlev Pedersen*. (2. række) *Else Søndergaard, Gerda Rask, Elise Traberg, Gerda Slej, Agnes Pedersen, Inger Riis, Kirsten Rasmussen, Ellen Søndergaard, Rita Orsleff Nikolajsen, Ida Hjortsvang, Inger Langballe, Karen Halse Pedersen, Ruth Dissing, Ester Bollerup Jensen, Mary Bredgaard Jensen, Karen Gram Larsen, Niels Monrad Jensen, Anna Groes-Petersen, Svend Erik Blichfeldt Jensen*. (3. række) *Gunnar Vedsted-Hansen, Bodil Christensen, født Skibsted, Else M. Helsing, Asta J. Rode, Gudrun E. Pedersen, Poul Østergaard Petersen, Gustav A. A. Emmer, A. Ulla Busck Lorentsen, Halvor Madsen, Bodil Andersen, Karen Kiærby Christensen, Inger K. Dyhr, Inga Back Jensen, Anna M. Kristensen, Inge W. Eskedal, Poul Hovald Jensen, M. Runa Frederiksen, N. Sgurd Olesen, Svend Ove Bach*. (4. række) *Svend Sloth, Holger Sørensen, Bent Skourup, Karl M. Mondrup, Jørgen Sørensen, Vagn Skibsted, Johannes Molbech Pedersen, Leif Yde Kristensen, Erik Brandt Raaballe, Henning Yde Christensen, Anders Vinther Jakobsen, Jens C. Andersen, Poul Arne Hansen, Vagn Hammershøj, Niels Estrup Andersen, Einar Høegh, Annalise Jensen, Jens Bak, Hans Møller Kristensen*.

Elevstævne!

S. S. S. afholder elevstævne i 1950. Nærmere meddelelse derom vil fremkomme i „Folkeskolen“, „Københavns Kommuneskole“ og „Højskolebladet“ i slutningen af april måned. — Alle gamle elever og lærere indbydes.

Indhold

	Side
Nytaarsnat. Af <i>Holger Terkelsen</i>	6
Holger Terkelsen. Af <i>Herluf Jensen, Frede Terkelsen</i> og <i>Sigurd Skyum</i>	8
Helga Vinther. Af <i>Aage Emborg</i>	18
Rasmus Kr. Rasmussen. Af <i>Fr. Lundgaard</i>	20
Tre digte. Af <i>Holger Terkelsen</i>	23
Jepsen bliver 80. Af <i>Oluf Knudsen</i>	25
Spredte træk fra min seminarietid. Af <i>Hans Jepsen</i> ...	27
4 Digte ved bestemte Lejligheder. Af <i>Ludvig Jensen</i> ...	34
Seminariet og Højskolen. Af <i>Herluf Jensen</i>	39
Bekendelser. Af <i>Alb. Bjerre</i>	44
Glemmer »Moralsk Oprustning« selv »Den glemte faktor«? Af <i>C. A. Grøn</i>	50
Læreruddannelsen, set indefra. Af <i>Willy Andersen</i>	54
Jubilarer, samlede til fest i Silkeborg sommeren 1949 ...	60
25 års jubilarerne	66
Skoleåret 1948—49. Af <i>Marie Jensen</i> m. fl.	77
I årets løb	103
Dimittenderne 1949	105

Omslagstegningen er udlørt af
O. Randlev Pedersen

✧

Fotografier af bl. a.
A. Richardt Andersen, Martin Andersen,
Erland Hansen, Ruth Hansen,
Johs. Jensen, Poul Jensen, Signe Jensen,
Chr. Knudsen, Søren Nielsen m. fl.

✧

Næste årsskrift
kommer november 1950

✧

Tryk :
Emil Stechers bogtrykkeri
Silkeborg